

VIVAT ACADEMIA

sekretariaat :
em. jacqmainlaan 126
1000 brussel - tel 02/18 68 20 - pr 4292 38

verantwoordelijke uitgever :
drs hugo hermans
hoge weg 5, 2200 borgerhout

BETAAL UW BIJDRAGE op de postrekening 4292.38, Verbond der Vlaamse Academics, Brussel. Vermeld de afdeling waar-
toe U wil behoren, indien U niet geografisch wenst ingedeeld te worden. Bijdrage : steunende leden 510 F of meer,
gewone leden 310 F, en 100 F voor minder dan drie jaar afgestudeerden, dienstplichtigen of echtgenote-bijlid.
WERF OOK NIEUWE LEDEN. Maak het V.A.V. sterk, dan kan het meer doen voor de Vlaamse zaak.

motie

Het Overlegcentrum van Vlaamse verenigingen heeft onder leiding van zijn nieuwe voorzitter, A. GERLO, algemeen
voorzitter van het Vermeylenfonds, de politieke toestand onderzocht en de grote lijnen van een gezamenlijke Vlaamse
aktie besproken. Deze aktie zal in grote mate gericht worden op de wetten en uitvoeringsbesluiten die thans inge-
volgde de grondwetsherziening moeten gestemd en getroffen worden. Het Overlegcentrum verwijst dan ook naar de
motie die op 7.12.1970 werd goedgekeurd.

In deze motie werden de negatieve aspecten van de grondwetsherziening in voldoende mate onderstreept en werd
scherp protest aangetekend tegen de voorgenomen wederinvoering van de zg. vrijheid van het gezinshoofd te Brussel.
Deze maatregel druist inderdaad in tegen de beginselen zelf van de taalwetgeving en zal voornamelijk schadelijk zijn
voor de kinderen van de economisch zwakken.

Het Overlegcentrum zal dan ook in de eerstkomende maanden een gans bijzondere aandacht wijden aan het Neder-
landstalig onderwijs te Brussel en de evolutie terzake op de voet volgen. Hierbij zal het werkelijk inlossen van de be-
loften van de regering uitermate scherp worden nagegaan. De werkelijke vrijheid van het Vlaamse gezinshoofd moet
nu onverwijld worden verzekerd.

Het onderwijsprobleem te Brussel kan echter niet worden losgemaakt van het geheel van de Vlaamse toestand in de
hoofdstad. Het Overlegcentrum eist terzake nogmaals dat bij de inrichting van de agglomeratie-organen te Brussel
wordt uitgegaan van de volkomen gelijkwaardigheid van de gemeenschap en wordt gestreefd naar hun volwaardige
vertegenwoordiging. Dit houdt in :

- werkelijke pariteit in het agglomeratiecollege ;
- rechtstreekse verkiezingen voor de agglomeratieraad in gesplitste kiescolleges ;
- autonome en efficiënte organen voor het eigen kultuurbeleid.

Steeds meer wordt duidelijk dat deze maatregelen niet mogelijk zijn zonder publiekrechtelijke erkenning van de ge-
meenschappen aan de basis zelf, d.w.z. zonder de invoering aan de hand van objectieve criteria van dubbele bevolkings-
registers in het hoofdstedelijk gebied. Deze maatregel zal een afdoende oplossing voor het onderwijsvraagstuk zijn
en toelaten de Vlaamse mens in de hoofdstad terdege te beschermen en te begeleiden. Het vraagstuk van de omgren-
zing van het hoofdstedelijk gebied blijft gesteld.

Daarom eist het Overlegcentrum dat thans ondubbelzinnig zou bepaald worden dat het in de grondwet geplande ekono-
mische gewest van Brussel niet verder mag reiken dan de huidige 19 gemeenten die het arrondissement Brussel-Hoofd-
stad vormen. In dit verband vestigt het Overlegcentrum de aandacht op het belang van de oprichting van het kiesarron-
dissement Halle-Vilvoorde, van een afdoend en sociaal verantwoord grondbeleid en van de vorming van grote federaties
van Vlaamse gemeenten in Brabant, waarbij elk verfransingsgevaar definitief moet worden uitgesloten.

Tenslotte vraagt het Overlegcentrum van de regering en van de regeringspartijen dat zij de kulturele autonomie waarop
zo de nadruk werd gelegd, doch die tot hiertoe enkel in principe bestaat, onverwijld zouden realiseren en hierbij afdoen-
de waarborgen inzake de levensbeschouwelijke vrijheid tot stand zouden brengen.

Deze programmapunten doen geen afbreuk aan verderliggende politieke of sociaal-ekonomische doelstellingen van de
aangesloten Vlaamse verenigingen. De realisatie van de hierboven aangeduide actiepunten is evenwel een dringende
en actuele opdracht voor de ganse Vlaamse Beweging.

Het Overlegcentrum doet dan ook beroep op alle Vlaamse verenigingen tot opgedreven waakzaamheid en samenwer-
king.

OVERLEGCENTRUM van Vlaamse Verenigingen
Blijde-Inkomststraat 79, 3000 LEUVEN

Het Vlaams onderwijs te Brussel

SAMENVATTENDE TEKST van het unaniem standpunt van de Overkoepelende organen der Vlaamse Verenigingen van Brussel-Hoofdstad, t.a.v. de op te richten kinderkribben en peuterscholen. Zij vergaderden op 2 februari 1971. Vertegenwoordigd waren de overkoepelende organen van volgende gemeenten: Anderlecht, Elsene, Etterbeek, Evere, St-Gillis, St-Pieters-Woluwe, Ukkel, Watermaal-Bosvoorde. Sloten bij dit standpunt aan: Ganshoren, Oudergem.

De bovengenoemde overkoepelende organen geven uiting aan hun grote bekommernis inzake de onvermijdelijke weerslag van de « vrijheid van het gezinshoofd » ingaande op 1.9.1971 — op een ogenblik dat, luidens het verslag Tindemans en duizenden getuigenissen en ervaringen, de organisatie van Nederlandstalige vóórschoolse inrichtingen in Brussel-Hoofdstad, hetzij onbestaande, hetzij beneden peil is. Zij protesteren nogmaals met klem tegen de aantasting van het beginsel « moedertaal = onderwijstaal » en zijn van oordeel dat die « vrijheid van het gezinshoofd » in de gegeven omstandigheden een ergerlijke fictie is. Zij verklaren zich slechts bereid zich bij de parlementaire beslissing neer te leggen, indien **terstond** grootscheepse en doeltreffende maatregelen worden genomen om de Vlaamse gemeenschap van Brussel-Hoofdstad de beschikking te geven over een schoolnet dat ten minste evenwaardig is aan de bestaande franstalige inrichtingen — *conditio sine qua non* om van « vrijheid » te kunnen spreken.

Zij eisen op het ogenblik van de invoering van die « vrijheid » **een net van minimum 45 gekoppelde kribben** en peuterscholen met de volgende karakteristieken :

1. Degelijke gebouwen en uitrusting.
2. Goede ligging in dichtbevolkte wijken in de nabijheid van openbare vervoermiddelen.
3. Verzekerde budgettaire dekking.
4. Bevoegd, voldoende en behoorlijk bezoldigd personeel.
5. Verzekerde openingsduur van 12 uur per dag.
6. Ten hoogste dezelfde dagvergoeding door de ouders als in de bestaande franstalige inrichtingen.
7. Pluralistische basis inzake organisatie en beheer.
8. Uitbouw onafhankelijk van de bestaande scholen als basis voor een positieve neutraliteit.

De overkoepelende organen zijn verder van oordeel dat de vóórschoolse inrichtingen van Brussel-Hoofdstad op de volgende wijze moeten gestructureerd worden :

I. STICHTING met bevoegdheid over het ganse net van de agglomeratie.

Beheerraad : bestaande uit o.m. afgevaardigden van de gemeentelijke Vlaamse organisaties en van de subsidiërende machten.

Sekretariaat : dienstchef die, samen met zijn personeel, verantwoordelijk is voor de goede werking inzake

- administratie
- inspectie
- betalingen
- boekhouding
- reservepersoneel.

II. Gemeentelijke organen : samengesteld uit afgevaardigden van de plaatselijke verenigingen en scholen ; belast met het beheer van de plaatselijke inrichtingen en bevoegd o.m. om de kandidaturen van de directrice en het personeel van de plaatselijke inrichtingen aan de Stichting voor te dragen.

De vergadering doet met aandrang een beroep op de Vlaamse mandatarissen en instellingen van de Openbare en Privésector om de onontbeerlijke maatregelen te verwezenlijken voor een normale ontwikkeling van de Vlaamse gemeenschap van Brussel-Hoofdstad.

Een brief om over na te denken

Mechelen, 16 januari 1971

Heer en Vriend Voorzitter,

Laat me toe als meelevend en/of steunend lid van uw grote Vlaamse vereniging, U deze tweede noodkreet te sturen in verband met het probleem der « Vrijheid van het gezinshoofd » inzake onderwijstaal der kinderen in Brussel-Hoofdstad.

Men troost ons nu met de belofte spoedig een stel Vlaamse kinderkribben en peuterscholen in te richten. De massa der Vlaamse gewone broodzoekers te Brussel-Hoofdstad zal het echter vertikken haar peuters en kleuters vrijwillig daar onder te brengen, zelfs vlak voor of neven haar deur. Enkel een korps vrijgesteld sociale vrouwelijke assistenten, die dag-in dag-uit alle Vlaamse jonge en nieuwe gezinnen bezoeken en bewerken, kan tot enig succes leiden.

Maar zelfs dan moeten we met man en macht beletten dat het a.s. wetsvoorstel terzake kracht van wet krijgt. Heftige moties en geleerde verklaringen zeggen prof. Eyskens echter niets ; daar hij weet waartoe onze grote Vlaamse Verenigingen in staat zijn, en vooral waartoe ze NIET in staat zijn... En hier rijpt de schoen... Als U geen massale Vlaamse actie kan ontketenen of geen gezamenlijk gedurfd optreden van uw besturen, met dreigende gevolgen, wordt de nederlaag van november-dec. 1970 definitief in februari-maart 1971. Kon ik het zelf keren met gerecht en gevangenschap. IK DEED HET !

Het is me verder sterk opgevallen dat de Vlaamse jeugdverenigingen voor hun Vlaamse kameraadjes in Brussel-Hoofdstad niet zijn opgekomen. Evenmin als de Vlaamse onderwijsverenigingen voor hun Vlaamse kollega's aldaar. Om te zwijgen over de talrijke Vlaamse verenigingen te Brussel-Hoofdstad die niet eens of te laat reageerden. En waar bleven de Vlaamse studenten, die enkele jaren terug het probleem Leuven zo moedig hebben aangepakt en gewonnen. Waar ? !

Ik wil nog hopen. En 'k groet U in « hou ende trou ».

FLOR. GRAMMENS.

De V.V.L.-Perskonferentie over het schoolpakt

De Vereniging van Vlaamse Leerkrachten, een zustervereniging waarvan de geboorte in een vorig nummer van ons mededelingenblad werd aangekondigd, liet haar eerste verjaardag geenszins onopgemerkt voorbij gaan.

Op 18 november jl. vergastte de V.V.L. de informatiemedia immers op een zeer opgemerkte perskonferentie betreffende het voor « herziening » vatbaar geworden schoolpakt.

Deze persmededeling, die alleszins op zijn tijd is gekomen, bleek daarnaast in hoofde van haar auteurs, ook nog een aantal niet alledaagse kwaliteiten te bezitten op het stuk van de objectiviteit, wetenschappelijke ernst en opbouwende zin voor vernieuwing.

Het spreekt vanzelf dat de representativiteit en de autoriteit van de initiatiefnemende vereniging, met haar 3.800 aangesloten leden, verdeeld over de vier bestaande onderwijsnetten, geenszins kan worden betwist. Temeer daar het aan de pers voorgestelde document daarenboven het werk was van niet minder dan 192 inrichtingshoofden en 1.200 leerkrachten uit de vier onderwijsnetten. Als men daarbij nog bedenkt dat deze gelegenheidsmedewerkers er ook in geslaagd zijn om in de behandelde teksten tot een vrijwel algehele eensgezindheid te komen, dan mag deze perskonferentie op het stuk van de unanimiteit in deze tijd van kontestatie gerust als een uniek feit worden bestempeld.

De Heer J. Vandemeulebroecke, nationaal V.V.L.-secretaris trad als woordvoerder op. Aan de hand van de slogan : « HET SCHOOLPAKT 1970 : VAN KWANTITEITSONAAR KWALITEITSONDERRICHT, VIA EEN PLURALISTISCHE GEEST », lichtte hij de doelstellingen toe van de V.V.L. t.o.v. een mogelijke herziening van het schoolpakt. Vooreerst werd scherp de nadruk gelegd op de plicht tot samenwerking vanwege ALLE politieke partijen, om in het licht van de reeds sinds jaren geplande onderwijshervormingen te komen tot een verruimde en pluralistische opvatting van het schoolpakt. Het schoolpakt mag niet een wapenbestand zijn, maar moet daarentegen uitgroeien tot een akkoord dat in de geest van de pedagogische vernieuwing een serene opvoeding en een open samenwerking tussen de bestaande onderwijsnetten kan toelaten.

Om haar doelstellingen in de praktijk verwezenlijkt te zien stelt de V.V.L., ter gelegenheid van het nieuwe schoolpakt, de volgende eisen :

1. Democratizing van het onderwijs in zijn mogelijkheden en structuren door :

- aanpassing van de leerplicht (tussen 5 en 16 jaar) aan de noden van de moderne samenleving
- veralgemeende en feitelijke kosteloosheid van het onderwijs
- inschakeling van jonge arbeiders in « levensscholen »
- inspraak van alle betrokkenen op alle niveau's van het onderwijsbeleid.

2. Depolitizing van het onderwijs door :

- het vastleggen van objectieve criteria bij de benoeming van leerkrachten.
- de depolitizing van het ambt van minister van Nationale Opvoeding (het ministerie heeft tot taak de belangen van ALLE erkende onderwijsvormen te behartigen).

3. Het invoeren van een pluralistische geest in het onderwijsbeleid en dit door :

- de opheffing van alle financiële diskriminatie tussen de netten.
- de OBJEKTIEVE planning en rationalizatie van de scholenbouw.
- de financiële controle van de overheid inzake verantwoorde nieuwbouw.

4. Een grendel zetten op het kwantiteitsonderwijs, en dit o.a. door :

- het wettelijk verbieden van elke vorm van leerlingenrondelen.
- de rationalizatie en koördinatie van het leerlingenvervoer.
- de invoering van een open onderwijsbeleid door en voor de gemeenschap.
- **op plaatselijk vlak** : de oprichting van pedagogische raden, voorgezeten door een volwaardig bezoldigde **onderwijsfunktionaris** die in de gemeente de noden van **alle** onderwijsinrichtingen kennende, het onderwijs in zijn geheel zou behartigen en dit op regionaal en eventueel nationaal vlak zou weten te verdedigen.
- **op regionaal vlak** : door de rationalizatie, planning en koördinatie van het onderwijs op elk echelon. **Regionale opvoedingsbureau's**, gekozen door de plaatselijke pedagogische raden, representatief samengesteld en voorzien van ruime bevoegdheden zouden volgens de V.V.L. aan ALLE onderwijsnetten grote diensten kunnen bewijzen.
- **op nationaal vlak** : een **nationale raad voor het nederlandsstalig onderwijs**, die als erkend overlegorgaan het ministerie van Nationale Opvoeding bij zijn beleid zou adviseren.

5. Vernieuwde pedagogische herbronning en wel door :

- de oprichting van experimentele studiecentra, opgevat in een pluralistische geest waar leerkrachten van ALLE onderwijsnetten kunnen genieten van recyclage en pedagogische vervolmaking.
- de herziening van de inspecteursbenoemingen en wel op grond van een eenvormig Rijksexamen.

6. Tenslotte, de herwaardering van het lerarenambt door :

- revalorizatie van de diploma's en de bezoldigingen.
- de uitschakeling van het aanhoudend financieel wanbeheer van het ministerie van Nationale Opvoeding.

drs. sc. L. Dekleermaeker,
secretaris V.V.A. afd. Brussel

Engels als tweede taal in het sekundair onderwijs

De vereniging van Vlaamse Leerkrachten (V.V.L.) is overtuigd voorstander van het Engels als tweede taal in alle afdelingen en stromingen van het sekundair onderwijs, en dit vanaf het eerste jaar. Dit standpunt werd op 9 juli 1970 op haar perskonferentie te Brussel toegelicht door te wijzen op de huidige toestand, de bestaande tegenstand, de verantwoording van het Engels als tweede taal, en de aktiemiddelen die zullen aangewend worden.

Huidige toestand

Sinds september 1969 kan het Engels als tweede taal onderwezen worden in alle katholieke middelbare scholen die buiten het arrondissement Brussel gelegen zijn. De voorwaarde hiertoe is: « de ouders van samen acht leerlingen per afdeling moeten het officieel per brief aan de schooldirektie vragen ». Deze regeling bestond reeds enkele jaren in het rijksonderwijs.

Gedurende het schooljaar 67-68 volgden in het Frans taalstelsel 19,6 % der leerlingen uit het rijksonderwijs het Engels als tweede taal, terwijl dit het geval was voor 3,9 % der leerlingen in het Nederlands taalstelsel. Voor het schooljaar 69-70 werd in 139 scholen in het Waalse land, en in 19 in Vlaanderen, het Engels als tweede taal onderwezen.

Uit deze cijfers, die de meest recente en de enig beschikbare zijn, blijkt er voor deze aangelegenheid een gevoelige achterstand te bestaan voor de leerlingen uit het Nederlands taalstelsel.

Tegenstand

Historische en sociale motieven, de scholen zelf, de kommunautaire problematiek, te weinig steun van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Kultuur, de infiltratie van de Alliance Française, en een verklaring van de konfederatie der ouderverenigingen, maken deel uit van de tegenstand waarop het invoeren van het Engels als tweede taal stuit.

Een vijftigtal jaren geleden was het Frans nog de eerste taal in het onderwijs in Vlaanderen. Een te groot aantal ouders zien in de kennis van het Frans nog een statussymbool. In het Antwerpse wees een enquête uit dat heel wat scholen het invoeren van het Engels als tweede taal trachtten te verhinderen. Wie de kennis van het Frans niet bezit zou niet behoren tot de Belgische elite. In het kader van de Belgische eenheid zou het Frans onontbeerlijk zijn.

Vlaamse leerkrachten ondervinden voor initiatieven in het Engels taalgebied te weinig steun vanwege het Ministerie van Nationale Opvoeding en Kultuur.

Verantwoording

Het Engels is een wereldtaal; de taal bij uitstek voor handel, economie, scheep- en luchtvaart, en voor wetenschappelijke publikaties. Driehonderd miljoen mensen gebruiken deze taal als hun moedertaal. Praktisch alle wetenschappelijke publikaties gebeuren in het Engels.

Zelfs in Europees verband is het Engels belangrijker dan het Frans, aangezien praktisch alle Europese landen geopteerd hebben voor Engels als tweede taal en de toetreding van Engeland tot de E.E.G. zo goed als vaststaat. Ook pedagogisch is het verantwoord, aangezien het Engels nauwer bij het Nederlands aansluit dan het Frans.

Door het Engels als tweede taal te gebruiken zal men er gemakkelijker in slagen de leerlingen een volledige kennis bij te brengen van een tweede taal, waar dit voor het Frans niet het geval is. Ook zou er meer tijd overblijven om het Nederlands beter te verzorgen. Dit alles sluit het onderricht in het Frans in geen enkel geval uit. Het Frans blijft het onderwezen vak, en beslist in voldoende mate om een passieve taalkennis aan te kweken.

Aktiemiddelen

De V.V.L. zal aan al haar leden (74.000) twee exemplaren van het dossier «Engels tweede taal» doorsturen, met het verzoek deze aan de ouders door te geven. Langs auto-affiches om, zullen de ouders er op attent gemaakt worden dat zij voor hun kinderen, het Engels als tweede taal kunnen kiezen.

Eveneens zullen aan verdienstelijke leerlingen, die voor het eerste jaar het Engels als tweede taal kiezen, prijzen uitgereikt worden.

Tenslotte zal de V.V.L. stappen ondernemen om de keuzemogelijkheid voor Engels als tweede taal in het technisch onderwijs te realiseren.

Voor wat tenslotte de onderwijsinstellingen betreft gelegen in het arrondissement Brussel, daar stelt de V.V.L. een tussenoplossing voor, nl. een gelijk aantal uren Frans en Engels.

Dokumentatie over het Engels als tweede taal in het middelbaar onderwijs, evenals propagandamateriaal en zelfs auto-affiches hiertoe strekkend, zijn gratis te verkrijgen op het sekretariaat van het V.V.L., Anjelierenlaan 5, 8400 Oostende, tel. 059/804.28, p.r. 8965.94.

Aanwezigheid van de Vlamingen in het hof van cassatie

Op 17 december 1970 heeft het V.V.A., in een motie gericht aan de Vlaamse Pers, duidelijk stelling genomen tegen de onduldbare en onrechtvaardige benoemingspolitiek van de minister van justitie met betrekking tot het Hof van Verbreking. Kort daarop heeft ook de Kultuurraad voor Vlaanderen een protestnota bekend gegeven. Omwille van de hoogstaande en precieze formulering laten we deze tekst hieronder volgen.

De Kultuurraad voor Vlaanderen,

in aanmerking genomen dat volgens art. 177 der wijzigingsbepaling van het Gerechtelijk Wetboek, de helft der raadsheren van het Hof van Cassatie, alsmede de helft der leden van het Parket-generaal door hun diploma moeten bewijzen dat ze de examens voor het doctoraat in de rechten in de Nederlandse taal hebben afgelegd,

stelt vast dat deze wetsbepaling volstrekt niet verwezenlijkt is geworden en de verhouding tussen Franstalige en Nederlandstalige diploma's, bij de leden van het Hof van cassatie en van het Parket-generaal, vèr blijft van dit wettelijk voorschrift ;

stelt vast dat tot nog toe op de 26 leden van de zetel van het Hof van cassatie, er slechts — en dan nog tengevolge van de allerjongste benoemingen — 4 zijn met een Nederlandstalig diploma en betreurt dat bij de oprichting van de sociale Kamer in het Hof van cassatie de gelegenheid om door de nieuwe benoemingen het taalonevenwicht te reduceren onvoldoende werd te baat genomen en dan nog slechts onder druk van de Senaat ;
stelt vast dat bij het Parket-generaal slechts 2 leden op de 11 een Nederlandstalig diploma bezitten ;

stelt verder vast dat van de 11 leden van het Parket-generaal, er 9 herkomstig zijn uit het rechtsgebied Brussel, slechts één uit het rechtsgebied Gent en één uit het rechtsgebied Luik ;

stelt ook vast dat, wat de advocaten bij het Hof van cassatie betreft, volgens art. 179 van de wijzigingsbepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, de kennis van de Nederlandse taal door de advocaten bij het Hof van cassatie mag geleverd worden « door de gewone praktijk van die taal », wat vanzelfsprekend niet de minste waarborg biedt voor een behoorlijk taalgebruik bij de rechtsbedeling in ons hoogste Hof.

De Kultuurraad is van oordeel dat het hoogdringend is dat deze onwettige, voor de Vlamingen vernederende en voor de rechtsbedeling schadelijke toestanden zouden verholpen worden ;

dringt er bij de regering en inzonderheid bij de heer minister van Justitie ten zeerste op aan dat wetgevende maatregelen zouden genomen worden opdat bij de voordrachten van het Hof van cassatie en van de Senaat voor toekomstige benoemingen steeds een volstrekt evenwicht tussen de kandidaten met Nederlands- en Franstalig diploma zou in aanmerking genomen worden, en dat zolang het evenwicht tussen de dragers van diploma's in de beide talen niet volledig verwezenlijkt is, er enkel dragers van Nederlandstalige diploma's zouden benoemd worden ;

dat ook voor een volstrekt evenwicht tussen Nederlandstalige en Franstalige gediplomeerden zou gezorgd worden in de Balie bij het Hof van cassatie en dat geen benoemingen van advocaten met Franstalige diploma's zouden geschieden vooraleer het wettelijk evenwicht op volstreekte wijze verzekerd is ;

legt er de nadruk op dat in het Parket-generaal van het Hof van cassatie de magistraten herkomstig uit de ver-

schillende hoven van beroep, in behoorlijke verhouding vertegenwoordigd moeten zijn ;

overweegt, gezien de grote moeilijkheden die ondervonden worden met de taaltoestanden in het Hof van cassatie, een onderzoek in te stellen naar de wenselijkheid om het Hof van cassatie in twee afdelingen te splitsen, één zuiver Nederlandstalige en één zuiver Franstalige.

Studentenmuseum

Gaarne vestigen wij de aandacht van onze leden op het Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven dat sedert weldra veertig jaar door dr. Mon de GOEYSE te Leuven wordt uitgebouwd.

Het bevat onder meer het vaandel van de oudste Vlaamse studentenvereniging te Leuven «Met Tijd en Vlijt» (1836), het Verbondsvaandel in 1908 ontworpen door Joe ENGLISH, documenten uit de studententijd van Ernest CLAES (door hem geschonken), de enige bekende volledige verzameling van « Ons Leven » (82 jaargangen), tientallen andere tijdschriften, brochures, liederboeken, honderden foto's van studentenverenigingen en -betogingen en zo meer.

Zes licentiaten (Germaanse filologie, geschiedenis, psychologie, sociale en politieke wetenschappen) putten reeds waardevolle gegevens uit dit Studentearchief voor het opmaken van hun proefschrift.

Verschillende documenten werden ook gebruikt bij de verfilming van de studententonen in de Heren van Zichem.

Wij richten hierbij een oproep tot de oud-studenten opdat zij, zoals Ernest CLAES schreef, hun « dierbare oude rommel » eens zouden nakijken, waarbij zij dan menige herinnering uit hun studententijd zullen terugvinden, waar zij niets meer mee doen en die na hen verloren gaat.

Laten ze alles in het Studentearchief onderbrengen, waar het met zorg en liefde zal bewaard worden en dienstig zal zijn voor de kroniekschrijvers van de Vlaamse studentenbeweging.

Wat er gevraagd wordt ? Verslagen, brieven, handschriften, archiefstukken allerhande, brochures, almanakken, boeken, liederboeken, programma's, diskaarten, uitnodigings- en lidmaatschapskaarten, aanplakbiljetten, schilderijen, tekeningen, foto's, alle studententijdschriften, krantenknipsels, vaandels, petten, linten, kentekens, bierpoten, alles wat maar enigszins verband houdt met het Vlaams studentenleven te Leuven, Gent, Brussel, Antwerpen en elders.

Zeer in 't bijzonder wordt een beroep gedaan op de oud-bestuursleden van het AKVS, opdat het aktief van die roemrijke studentenbeweging niet zou verloren gaan.

Men gelieve alles te zenden naar dr. Mon de GOEYSE, Universiteitshal, Oude Markt 13, 3000 Leuven. Wie verkiest het te laten afhalen, schrijft een kaartje of belt naar het nummer 016/204 31 of 203 21. Bij voorbaat dank !

Maatschappelijke zetel :
Murissonstraat 142, B-8530 Rekkem

ALGEMENE NOTA IN VERBAND MET DE
AKTIVITEITEN VAN DE STICHTING

I. Gegevens over het tijdschrift Ons Erfdeel

a) Als cultureel tijdschrift is Ons Erfdeel momenteel het blad met het hoogste oplage in het Nederlandse taalgebied. Het heeft tevens, zoals geen ander tijdschrift, tegelijk een voortreffelijke verspreiding in België, Nederland, Noord-Frankrijk, Zuid-Afrika en het buitenland in het algemeen. Verder beschikt de redactie van het blad over een groep van ruim honderd vaste medewerkers in binnen- en buitenland.

b) Het tijdschrift Ons Erfdeel, als partikulier initiatief gesticht in 1957, heeft een spectaculair groeiproces doorgemaakt, zodat men hieruit kan besluiten dat het blad door zijn specifieke doelstellingen en door de manier van uitwerking aan een behoefte blijkt te beantwoorden.

c) De doelstellingen van het blad zijn de culturele integratie tussen alle Nederlandstaligen te bevorderen en de Nederlandse taal en cultuur in de grensgebieden en in het gehele buitenland te exporteren.

d) Om deze doelstellingen nog beter dan voorheen te kunnen dienen werd een concreet plan van uitbreiding uitgewerkt. Dit plan gaat uit van de reeds in het tijdschrift Ons Erfdeel aanwezige elementen.

II. Voorziene evolutie

Momenteel bestaat er in het Nederlandse taalgebied geen enkele vitale instelling of stichting die de doelstellingen, zoals die al jaren door het tijdschrift Ons Erfdeel worden gepropageerd, met werkelijk succes weet te realiseren. Ook niet in sterk verkleind formaat. Buitenlandse instellingen zoals de ALLIANCE FRANÇAISE, het BRITISH COUNCIL en het GOETHE-INSTITUT worden door die respectieve taalgebieden als voorbeelden geprezen. Voor de Nederlandse cultuurgemeenschap bestaat geen gelijksoortig equivalent. Het tijdschrift Ons Erfdeel bevat nu reeds jaren de elementen die tot oprichting van zo'n Nederlandse instelling kunnen bijdragen. Enkele ervan zijn :

a) een grote en dynamische groep Nederlands-kultuurpolitiek bewuste medewerkers met ervaring ;

b) een volstrekt pluralistisch en niet-partijpolitiek gebonden ingesteldheid ;

c) een voor huidige begrippen grote belangstelling en medewerking uit binnen- en buitenland.

Deze elementen lijken belangrijk genoeg om het niet alleen bij de huidige, door het tijdschrift Ons Erfdeel bereikte resultaten te laten. Daarom werd het partikulier initiatief tijdschrift Ons Erfdeel omgebouwd en ingepast

in een wettelijk erkend organisme STICHTING ONS ERFDEEL V.Z.W. (Statuten verschenen in het Belgisch Staatsblad van 17 sept. 1970, nr. 5654).

Deze Stichting wil, voortbouwend op de in het tijdschrift Ons Erfdeel aanwezige elementen, in eerste instantie door duidelijk gerichte publikaties de integratie van het Nederlandse taalgebied bevorderen en het buitenland op internationaal niveau informeren over de Nederlandse cultuur in de breedste zin.

III. Konkrete uitwerking door de Stichting

a) De Stichting zal overgaan, indien de middelen dit toelaten, tot het aanstellen van een permanent redaktiebureau, dat zal instaan voor de uitbreiding van het huidige tijdschrift Ons Erfdeel (volledig in het Nederlands) tot 6 nummers per jaar, in plaats van 4. Daarnaast zal de Stichting via haar permanent redaktiebureau nevenuitgaven van het tijdschrift Ons Erfdeel verzorgen, te beginnen met een Franstalige uitgave (4 nummers per jaar) en misschien later gevolgd door een Duitse en een Engelse. Deze in vreemde talen gestelde uitgaven zouden in de respectieve vreemde taal de Nederlandse cultuur exporteren naar de verschillende taalgebieden.

Gepoogd zou worden, als de middelen het toelaten, in januari 1972, te starten met de uitbreiding van de Nederlandstalige uitgave en een eerste uitgave in een vreemde taal, met name in het Frans.

De Stichting is van oordeel dat met deze Franse uitgave zowel in Brussel, Wallonië en Frankrijk (speciaal ook in Frans-Vlaanderen) pionierswerk is te verrichten. Deze Franse en eventueel andere vreemdtalige uitgaven zouden voor het vreemde taalgebied aangepaste teksten brengen en het geheel van de rijkdom en van de problemen van de Nederlandse taal en het cultuurgemeenschap proberen te omvatten. Er zou, zoals voor het nu bestaande tijdschrift Ons Erfdeel, gestreefd worden naar hoge kwaliteit en een fraaie presentatie.

b) De aanstelling van een permanent redaktiebureau dient gepaard te gaan met de oprichting van een Dialoogcentrum Ons Erfdeel. Daar zal tevens de zetel van de vereniging en van het redaktiebureau worden in ondergebracht. Dit Dialoogcentrum zal in het kader van de geplande activiteiten van de Stichting een centrum zijn voor internationaal contact en overleg. In dit centrum zouden o.m. ontmoetingen worden georganiseerd over de betekenis, de ontwikkeling en de problemen van de Nederlandse cultuurgemeenschap, met het oog op de verspreiding en de bekendmaking van onze cultuur in het buitenland. Het centrum zal ook open staan voor verenigingen die een gelijkgezinde activiteit ontplooiën. Het centrum zal met name in verband met Wallonië en Frans-Vlaanderen gemeenschappelijke initiatieven kunnen werken en verder onderdak verlenen aan allerhande manifestaties die rechtstreeks de doelstelling van de Stichting mede helpen bevorderen.

Vierenzeventig jaar jong

Er zijn niet veel tijdschriften die het vierenzeventig jaar uithouden, zoals Neerlandia. Deze publikatie moet dan toch tientallen jaren lang en over twee wereldoorlogen heen beantwoord hebben aan een bekommernis van duizenden lezers.

Deze bekommernis werd niet steeds in dezelfde termen verwoord. Wij spreken niet meer over het « samenbunden van de uiteengegroeide takken van de Nederlandse stam ».

Maar bedoelen we iets anders wanneer we pleiten voor Noord-Zuid integratie ?

De woorden hebben een nieuwe klank en de begrippen worden gekleurd door de stromingen van de tijd. Maar eer Neerlandia honderd jaar wordt zullen ook onze huidige uitdrukkingvormen verouderd klinken.

Neerlandia wil honderd jaar worden en kan daarom evenmin aan historische slagzinnen als aan nieuwe modekreten blijven vasthangen. De redactie wil gewoon de Algemeen-Nederlandse problemen onbevangen tegemoet blijven treden en erover berichten in duidelijke taal, treffende illustratie en moderne opmaak.

Twee belangstellingspunten

Het ligt zo voor de hand dat alle inspanningen om de kwade gevolgen van de historische verscheurdheid der lage landen te overwinnen voordurend in het brandpunt van de belangstelling zullen blijven staan. Maar ook de grenzen van het Nederlands kultuurgebied mogen geen muur vormen. Slechts in open dialoog met alle buurlanden en met de ganse wereldgemeenschap kan een volk tot volle ontplooiing komen. De positie van de Nederlanden in Europa en de Nederlandse aanwezigheid in de wereld zullen dan ook de volle aandacht genieten.

Nieuwe opzet, nieuwe opmaak

In de nieuwe opzet van Neerlandia, die met volgend nummer wordt ingevoerd (dit nummer vormt hiertoe een overgang) zullen de beide hierboven genoemde belangstellingspunten in twee verzamelrubrieken worden ondergebracht :

SPIEGEL VAN DE NEDERLANDEN

DE NEDERLANDEN IN DE WERELD

Tevens zal in elk nummer een belangrijk dossier veelzijdig worden belicht. Als eerste werd het probleem Brussel gekozen. Om deze opzet te verwezenlijken zal Neerlandia zesmaal per jaar verschijnen : viermaal in de vorm van een lijviger tijdschrift op groter formaat, ruim geïllustreerd, en tweemaal in de vorm van studies die een reeks « Neerlandia-schriften » zullen vormen.

We zijn ervan overtuigd dat Neerlandia hierdoor niet alleen voor zijn trouwe lezers aantrekkelijker zal worden, maar tevens een ruimere lezerskring zal kunnen aanspreken.

Van mens tot mens

In een vorig nummer werd bericht over de actie van het Algemeen Nederlands Verbond voor verstaanbaar Nederlands in overheidsstukken. In een volgend hoofdartikel wordt een lans gebroken voor betere spoorverbindingen. Elders wordt gepleit voor kulturele en economische integratie tussen Noord en Zuid.

Het past allemaal in één zinvol patroon.

Zoals alle menselijke gemeenschapsproblemen, kleine en grote, is de Nederlandse integratie in de eerste plaats een zaak van communicatie van mens tot mens. Een gemeenschap groeit slechts naarmate het vrije verkeer van gedachten, mensen, goederen en diensten toeneemt.

Zowel overheidsstukken en treinen als radiuitzendingen, kranten, volkshogescholen, autosnelwegen en havens kunnen dit verkeer bevorderen : al deze « verkeersmiddelen » verdienen onze aandacht.

NEERLANDIA

Scherven Schoonheid

Een willekeurige keus gedichten van Jaak van den IEPE (dr. jur. André LOUF) en linogravures van Leopold SELS. Afzonderlijk uitgegeven tot posthume hulde aan Dr. Frans HEMERIJCKX, de Vlaamse leproloog van wereldformaat, die zich 35 jaar aan de melaatsenverzorging wijdde.

Gedeeltelijk verkocht (alhoewel onafhankelijk ervan) ten bate van de **Damiaanactie** (Karel Martelstraat 24, 1040 Brussel), waarvoor Dr. Frans HEMERIJCKX zijn laatste krachten over had en het offer van zijn leven bracht.

Te verkrijgen tegen 175 fr. per gewoon ex., 350 fr. per luxe-ex., plus 15 fr. verzendingskosten, bij Leopold SELS, Haachtsesteenweg 1217, 1130 Brussel ; P.R. nr. 128.76 van Gen. Bankmaatschappij (voor rek. 605.496, L. Sels).

GRONDWETSHERZIENING ZONDER AMNESTIE IS VERBOUWING ZONDER SCHOONMAAK

IS DE VLAAMSE BEWEGING OVERBODIG ?

Strikt genomen zou men kunnen zeggen dat voor de Vlaamse « academici » de Vlaamse Beweging overbodig is geworden. En zuiver « utilitair » gezien hebben ze gelijk! Inderdaad! Dank zij de Vlaamse strijd van de vorige hebben de huidige generaties de mogelijkheid in hun eigen taal te studeren; zij kunnen in het Nederlands hun militaire dienstplicht vervullen; wanneer zij eens juridisch tegen de lamp lopen, kunnen zij zich voor het gerechtshof in hun eigen moedertaal verdedigen; zij kunnen zich in een zuiver Vlaams gezelschap ontspannen en naar Vlaamse bals gaan; zij kunnen allerlei Nederlandse cultuurmanifestaties bijwonen; zij beschikken over Nederlandse boeken en bibliotheken; en — vooral dit is voor velen belangrijk — zij kunnen in hun eigen taal hun beroep uitoefenen en een succesvolle loopbaan opbouwen, want handel en industrie zijn in Vlaanderen in volle expansie. Kortom, als academicus kan men zich in Vlaanderen — Brussel uitgezonderd — ten volle thuis voelen, op voorwaarde althans dat men zich niet te vlug gaat ergeren over een of ander frankofoon verschijnsel dat om een of andere reden in Vlaanderen blijft rondhangen. De tijd van het gecompliceerde schreeuwflamingantisme, waarbij men voor elk woordje Frans te veel of elk vierkantmetertje Vlaamse grond te weinig, luiddruchtig zijn ongenoegen manifesteerde, zou eens en voor altijd tot het absolute verleden moeten behoren. En dit is mogelijk — want thans is de Vlaamse élite talrijk en degelijk genoeg! — wanneer de Vlaamse leidende klasse rustig en waardig **néémt** wat haar van nature en van staatswege toekomt. De tijd van het « bedelen » is voorbij. Thans is de tijd aangebroken, dat wij zelfzeker en als het ware met de glichlach **némen** — en niet meer vragen! — waarop wij recht hebben.

Trouwens, de tijd werkt in het voordeel van Vlaanderen. Er komen in Vlaanderen steeds meer « brains », meer geld en meer cultuur (en dit mét of zónder grendelprocedures). Met deze troeven in de hand, is de toekomst veilig, althans voor de academici. Maar dan is het toch bedroevend te konstaten, dat zoveel universitair gediplomeerden vergeten dat zij — hoe veilig en gearriveerd zij zich ook mogen voelen — nog een sociale en menselijke taak te vervullen hebben, nl. het oriënterende voorbeeld te zijn voor de anderen. De Vlaamse élite moet zich zo volwaardig en hoogstaand gedragen, dat de kleine man kan vaststellen, dat men ook zónder Franse maniertjes en zónder een mondjevol Frans te zijn kinderen tot respectabele burgers kan laten opgroeien.

Eerst wanneer de gánse bevolking — gestuwd door haar élite — zelfbewust en gewoon natuurlijk kan leven volgens haar eigen aard en in haar eigen taal, zal het onmogelijk worden, dat men het lef heeft (zoals het te Zonhoven gebeurde) een nederlandsonkundige werkleider aan het hoofd te plaatsen van een groep nederlandssprekende arbeiders.

Het V.V.A. — en hier spreek ik in mijn persoonlijke naam, maar wellicht ook in naam van veel andere V.V.A.-ers — moet dus niet meer zozeer een drukkingsgroep zijn om allerlei politieke tekorten in België aan de kaak te stellen (dit is uiteindelijk de taak van de Vlaamse politici en specifieke drukkingsgroepen!), maar vooral een vereniging, die dank zij haar leden bewijst dat de Vlamingen in hun eigen levensdekor volwaardige en volwassen mensen zijn, los van alle vernederende taboes en minderwaardigheidscomplexen. In deze optiek zou ik durven beweren, dat de Vlaamse Beweging in de traditionele betekenis van het woord, nl. een eisende en kontesterende beweging, overbodig is geworden. Zij blijft echter nodig, wanneer men met Vlaamse Beweging bedoelt: de affirmatie van onze wil om op een gewone en zelfbewuste wijze te leven en te werken in het decor waarin wij zijn geboren en opgegroeid, nl. Vlaanderen.

J. SOENEN, Voorzitter V.V.A.-Oost-Vlaanderen

Ten einde de

ALGEMENE LEDENVERGADERING IN 1971

te doen uitgroeien tot een groots en feestelijk gebeuren werd besloten telkenjare een gouv als gastheer aan te duiden. Gaande van West naar Oost, is het daarbij eerst de beurt aan Westvlaanderen. Noteer alvast dat de Algemene Ledenvergadering dit jaar doorgaat te

Brugge op zaterdag 9 okt. 1971 te 15 u.

Er wordt ook een damesprogramma voorzien en de dag wordt besloten in een grandioos avondfeest aan de kust. Gastheren en gasten, het V.V.A. rekent op uw inspanning en op uw aanwezigheid.

Na het verslag in « Vivat Academia » van 2.11.1970 is V.V.A.-Limburg niet terug ingeslapen. Bezat ik maar de gave om de aanwezigen te overtuigen van het vele waardevolle dat zij missen door niet naar de vergaderingen te komen!

vrijdag 13 november : Oud-minister Fr. GROOTJANS bleek een spreker te zijn die vanaf de eerste zin de aanwezigen wist te boeien. « Het onderwijs op de helling » is uit zichzelf reeds een spannend onderwerp. Als het dan gebracht wordt door iemand die het als minister vele jaren heeft beheerd dan gaat het echt leven. De slokop die jaarlijks meer dan 50 miljard verteert krijgt een ander gelaat en de steeds weer geplande en nooit uitgevoerde hervormingen krijgen een menselijk tintje. De aanwezigen maakten dankbaar gebruik van de mogelijkheid om de eigen zienswijze te belichten en om vragen te stellen.

dinsdag 15 december : Dit keer waren wij te gast bij de Bank van Brussel te Hasselt. Dr. VANBESELAERE, hoofdkonservator van het Museum van Schone Kunsten te Antwerpen, had zich door V.V.A.-Limburg laten verschalen om toch nog eens een lezing te houden.

De aanwezigen werden vertroeteld door de gastheren en verwend door het brio waarmee de spreker, Servaes de mens en de kunstenaar, in zijn werk liet leven. Dat de Zwitserse periode van Servaes extra in de verf werd gezet was niet vreemd aan het feit dat er in het Museum te Antwerpen nog een ganse maand een tentoonstelling onder dat motto liep. Het zou mij niet verwonderen indien meerdere aanwezigen, bekoord door woord en dia's, zich de verplaatsing naar Antwerpen getroost hebben om met eigen ogen het origineel te gaan bewonderen.

Post-Scriptum

Op deze memorabele 15 december vernamen wij dat onze voorzitter tot Vrederechter aangesteld werd en dat wij hem in de kortst mogelijke tijd zouden moeten vervangen, de een zijn brood..

Op de bestuursvergadering van 14.1 werd Dr. med. J. WEEKERS van Hasselt bereid gevonden deze functie waar te nemen, daar ook de ondervoorzitter, notaris R. INDEKEU, haar niet kon aanvaarden.

In de toekomst zullen de verslagen worden opgemaakt door dr.jur. Jan DE VLEESCHAUWER. Het eerste zal gaan over onze zeer geslaagde Zuidafrika-avond, waarop Dr. J. WEYNS, conservator van het Openluchtmuseum van Bokrijk, ons zijn indrukken over zijn studiereis kond deed. 22 Januari zullen de aanwezigen niet vlug vergeten.

Op donderdag 18 februari a.s. zal vanaf 20.15 uur, in het restaurant Victory, dr. ps. Xavier CHRISTIAANS ons onderhouden over « de relaties tussen P.M.S.-centra en het Onderwijs en de doorstroming naar de Universiteit ». De bevoegdheid van de spreker en het belang van het onderwerp zijn zo groot dat de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging afd. Limburg ons gevraagd heeft om haar leden eveneens te willen uitnodigen, wat wij graag doen. Voor V.V.A.-Limburg moet het mogelijk zijn dat men « sant in eigen land » is. Uw opkomst zal dat aan de spreker bewijzen!

Verder voorziet ons programma :

- **op zaterdag 13 maart**, in de zaal Luna te Koersel, ons galabal « Academicus en Student »;
- **op donderdag 18 maart** : « Futurologie van de Geneeskunde » door dr. med. ALEXANDER ;
- **op vrijdag 16 april** : « Ierland » door dr. jur. I. ROPPE jr.

Uit de WEETJES die vermeld staan in de afscheids-, nieuwjaars- en sekretaris-brieven die de leden toegestuurd kregen, mogen er een paar hier herhaald worden : wie in 1971 nog NEERLANDIA wenst te ontvangen en het nog niet op een andere manier betaalde, kan voor 175 F lid worden van het Alg. Nederlands Verbond-Limburg Oost en West. Rekening 7/05708 A.N.V. bij Kredietbank St-Truiden (prk. Kredietbank : 2291.69).

De uitgaven van WIES MOENS, ons ere-lid, zijn te koop bij de sekretaris V.V.A.-Limburg F. Hendrickx, Gorseweg 8, 3800 Sint-Truiden (prk. 4641.46) : « Proza I » 190 F (geb. 335 F) ; « Proza II » 270 F (geb. 360 F) ; Grammofoonplaat 360 F. Verzendingkosten inbegrepen.

WIES MOENS is een «begrip» geworden als woordkunstenaar en als mens. Helpt U hem leven ? Waardeert U het dat hij persoonlijk rechtsherstel weigert zolang de Belgische staat geen Algemene Amnestie verleent ? Toon het dan nu!

ir. Fr. HENDRICKX

Verslag van de vergadering van 22 januari 1971

Deze avond stond in het teken van de Vlaams-Zuidafrikaanse betrekkingen. Als spreker trad op de conservator van het muzeum te Bokrijk, Dokter WEYNS, die aan de vergadering zijn indrukken kwam mededelen na zijn verblijf in Zuid-Afrika.

De vergadering werd ingeleid door oud-voorzitter dr. jur. Jan de VLEESCHAUWER, welke dadelijk het woord gaf aan de Heer OBENHOLZER van de Zuidafrikaanse Ambassade, die in het Zuidafrikaans Dokter WEYNS aan het publiek voorstelde. Hiermede zaten we meteen in een Zuidafrikaanse sfeer en voelde iedereen aan dat die Zuidafrikaners in feite mensen van bij ons zijn.

Dokter WEYNS begon zijn inleiding met een cultuurhistorisch overzicht en toonde met een onverholen hartstochtelijkheid aan dat de Vlamingen wel degelijk de grote cultuurdragers zijn geweest, met als bakermat Limburg. zich uitlevend te Brugge, dan te Gent, nadien te Antwerpen om later, ingevolge geschiedkundige omstandigheden, over te gaan naar Noord-Nederland, van waaruit dan de Zuidafrikaanse pioniers vertrokken.

Op ontroerende wijze beschreef hij het leed en de strijd van die eerste boeren, die dank zij ook de aanpak en de moed van hun vrouwen met de meest primitieve middelen de natuurelementen overwonnen. De korte uiteenzetting werd gevolgd door een reeks lichtbeelden, begeleid van een zeer enthousiaste beschrijving.

Een opsomming geven is onmogelijk; het zou geen verslag meer zijn, maar een boekdeel worden, want een heel stuk geschiedenis van Zuid-Afrika werd aan de hand van de lichtbeelden beschreven. Na de dia's werden verder nog twee films over Zuid-Afrika vertoond door de Heer OBENHOLZER.

Men kan het dan propaganda heten, deze filmen vertoonden toch een zeer groot contrast met hetgeen onlangs op het T.V.-scherm te zien was. Het ging daar om een film die zogezegd uit Zuid-Afrika was gesmokkeld en waarin het contrast tussen blank en zwart zelfs met natuurelementen werd onderstreept. Inderdaad, al de beelden uit die « smokkel-film », waarin de blanken te zien waren, bleken overgoten door een alles omstralende zon, terwijl in de opnamen van zwarten de lucht steeds somber, vuil en grijs was, zodat een oplettend toeschouwer wel zal hebben moeten besluiten, dat in Zuid-Afrika de zon zich voor de zwarten moet verstoppen.

Na de film volgde nog een bespreking, die gezien het late uur tamelijk kort was en waarin het hoofdzakelijk ging over de kwestie van de apartheid. De Heer WEYNS wees in dit verband op de nieuwsmedia, die niet alleen kritiek uitoefenen, maar er zelfs niet voor terugdeinzen door onwaarheden een zekere atmosfeer te scheppen.

Bij het lezen van een dezer artikelen in de Standaard waren de witte haren van Dokter WEYNS ten berge gerozen en had hij naar zijn pen gegrepen om deze onjuistheden onmiddellijk te weerleggen; zijn brief, waarin hij bepaalde punten van het eerst verschenen artikel weerlegde, omdat hij uit persoonlijke ervaring wist dat deze flagrant onjuist waren, werd niet opgenomen, klaarblijkelijk omdat dit indruist tegen de algemene wereldpolitiek en dat, wie door het leven wil geraken, nog altijd moet kunnen « hulen met den honde ».

De oud-voorzitter trok op dit gebied een parallel tussen Zuid-Afrika en het voormalige Belgisch-Kongo en onderstreepte wat Goethe reeds zei, dat het gewoon is dat de mensen misprijzen wat zij niet verstaan; dat om de werkelijke toestand te begrijpen en te kennen men in het land zelf moet leven; meer nog, dat men ter plaatse zou moeten zijn, want zelfs de Limburgers kunnen zich maar moeilijk inbeelden in welke positie b.v. de Vlaming zich te Brussel bevindt.

Het was een boeiende avond en we zijn ervan overtuigd dat indien de Vlaamse televisie een programma van « Visa pour le monde » zou brengen, er ongetwijfeld zeer veel kandidaten uit Limburg zouden opdagen, in de hoop op die wijze nog eens nader kennis te maken met Zuid-Afrika.

dr. jur. Jan DE VLEESCHAUWER

gouw oost-vlaanderen

Op 9 oktober had, in aanwezigheid van 45 leden, in het St.-Jorishof te Gent een openingsbanket plaats, waarop dr. geografie Luc DAELS een tafelrede hield over de sfeer aan de Amerikaanse universiteiten. De herkozen voorzitter Drs. J. SOENEN stelde het nieuw gekozen gouwbestuur voor: Lic. J. Ryckoort (ondervoorzitter), Ir. G. De Roo (sekretaris), Lic. B. DE PECKER (penningmeesteres), Dr. jur. T. DOM en Dr. med. P. HOLLAERT (raadsleden).

Tussen de gerechten door kon Dr. jur. T. DOM bevestigen, dat zéér binnenkort in het Land van Waas met een eigen afdeling wordt gestart.

— op **vrijdag 6 november** spreekt Minister voor Nederlandse Cultuur Prof. Dr. F. VAN MECHELEN over: « Kultuurbeleid in Vlaanderen ».

— op **vrijdag 29 januari**: een openhartig interview met Jef GEERAERTS, schrijver van de fel omstreden Kongo-roman « Gangreen ». Het interview wordt afgenomen door Drs. J. SOENEN. Ook de aanwezigen krijgen de kans om naar hartelust vragen te stellen.

— op **vrijdag 26 februari**: voordracht door TV-joernalist OMER GRAWET over « Berichtgeving. Standpunt van een joernalist ».

Deze voordrachten beginnen te 20 u. 30 en vinden plaats in het EUROPAHOTEL, Gordunakaai 59 te Gent.

— Sommige leden veranderen van woonplaats zonder het sekretariaat te verwittigen! Dit is o.m. het geval met Dr. gesch. M. Desittere (vroeger adres: Ottergemsesteenweg 84, Gent), Dr. jur. J.P. Joos (vroeger adres: Gentstraat 54 te St.-Amandsberg), Lic. L. Van Damme (vroeger adres: Hoekskenstraat 13 te Wieze) en Dr. C. Claeys (vroeger adres: Fuchsiastraat 12 te Gent). Wie kan ons de nieuwe adressen van deze leden bezorgen? (Op te sturen: Boomstraat 10 te Drongen).

Ook de andere leden worden dringend verzocht het sekretariaat te verwittigen wanneer zich een adreswijziging voordoet!

Ons verder programma voorziet :

donderdag 25 maart :

te 20.30 uur in het Europahotel, Gordunakaai te Gent,
door Dr. F. DELMEIRE, assistent aan de psychiatrische kliniek van de R.U.G. :
« Medische, sociale en kulturele aspecten van het druggebruik ».

donderdag 15 april :

te 20.30 uur in het V.T.B.-gebouw, ingang Paddenhoek te Gent,
door Heer A. VAN HEDDEGHEM,
een dia-montage over Portugal.

gouw west-vlaanderen

---

afdeling Brugge-Oostkust-Houtland

Op vrijdag 20 november 1970 ging in het « Hôtel du Sablon » (het hol van de leeuw) te Brugge de afdeling Brugge-Oostkust-Houtland van start. Spijts de gutsende regen, hadden zowat 180 academici de oproep beantwoord.

Om het ijs te breken bij de eerste vergadering werd een receptie aangeboden. Dit was de gelegenheid voor dr. jur. D. GLAS om de aanwezigen de doelstellingen van het V.V.A. toe te lichten en voor deze laatsten om hun inschrijvingen te laten boeken. Bij het eerste afsluiten werden reeds 180 leden genoteerd.

Daarna traden de sprekers van de avond in de arena, nl. Jef GEERAERTS en Paul de WISPELAERE, auteur en prijswinnaars van diverse literaire onderscheidingen. Teneinde hun persoon wat kleur bij te zetten hadden zij zich voor de gelegenheid uitgedost in knalrode trui en blue jeans.

Na een inleidend gesprek met de Heer DECOEN over het hoe en het waarom van hun schrijverschap, kwamen uit het auditorium enkele vrijmoedige vragen los. Het bleek weldra dat niet alle aanwezigen pro waren, zodat de vergadering op een assisenzaak ging gelijken. De auteurs ontweken echter de vragen niet, antwoordden vrijmoedig en weerden zich als (rode) duivels in een wijwatervat. Dokter CARPENTIER, nationaal ondervoorzitter, rondde de scherpe kanten wat af en een frisse pint koelde de gemoederen.

En nu, drie maanden later, worden nog steeds echo's van deze eerste ontmoeting opgevangen, wat zeker het succes van de avond bewijst.

Na de zeer succesrijke eerste vergadering van de nieuwe afdeling van het V.V.A. in Brugge-Oostkust-Houtland, werd met belangstelling naar de tweede bijeenkomst uitgekeken. Deze moest bewijzen dat de fantastische start geen

strovuur zou geweest zijn. De verwachtingen werden volkomen ingelost. Het ledental, dat na de eerste contactname 180 bedroeg, liep op tot 240. Men mag dus wel zeggen dat de afdeling definitief van de grond is gekomen.

De vergadering zelf werd door een 350-tal personen bijgewoond, onder wie de goeverneur van de provincie. Drs. L. SCHEPENS behandelde op een vlotte wijze het moeilijke en delikate onderwerp van de koningskwestie.

Het daarop volgende debat was zeer levendig, vooral door de tussenkomsten van vakhistorici en van mensen welke destijds de koningskwestie intens meegeleefd hebben.

Op **vrijdag 26 februari 1971** heeft te 20.30 uur, in Boudevijn I », 't Zand 21 te Brugge, een paneelgesprek plaats over « Abortus » met medewerking van Dr. med. P. CARPENTIER, gynecoloog te Antwerpen, Prof. L. DE CONINCK, professor in de biologie aan de R.U.G., erevoorzitter van het Humanistisch Verbond, dr. jur. R. DIERKENS, geaggregeerde aan de Rechtsfaculteit (School voor Criminologie) van de R.U.G., Lic. H. VANDECASTEELE, professor aan het Groot-Seminarie te Brugge.

Op **dinsdag 16 maart 1971**, te 20.30 uur, weer in « Boudevijn I », 't Zand 21 te Brugge, spreekt de heer Henri SIMONET, volksvertegenwoordiger, burgemeester van Anderlecht, voorzitter van de raad van beheer van de U.L.B., over « Progressieve krachten in de neo-kapitalistische maatschappij ».

Op beide avonden worden de uiteenzettingen gevolgd door een debat.

Voor april of mei wordt gedacht aan een ludieke lentewandeling met ornitologische pretenties.

Betreffende de bootpartij op de Noordzee zijn reeds verschillende kontakten gelegd, zodat dit feest, zonder niet te voorziene hindernissen, de bekroning zal zijn van het eerst V.V.A.-jaar in Brugge-Oostkust-Houtland. De financiering van de zaak blijft de enige en laatste hindernis die moet worden overwonnen.

gouw west-vlaanderen

---

afdeling Ieper

De vijfde afdeling van de gouw West-Vlaanderen start op 26 februari ek. met een bijeenkomst in het hotel Britannique, Grote Markt, te Ieper. Prof. Dr. P. DE SOMER, Rektor KUL, spreekt te 20 uur over de « Problematiek van het universitair onderwijs ».

P. VEREENOGHE, Alg. sekretaris

12 februari 1971 :

Prof. dr. Lathouwers : Hedendaagse Sovjet-literatuur

In het Westen zijn vooral de hedendaagse Russische auteurs bekend die buiten de Sovjet-Unie publiceren : Pasternak (Dokter Zjivago), J. Daniël, A. Solzjenytsin en A. Sinjowski.

Om objectief te kunnen onderzoeken welke evolutie de eigentijdse Sovjet-literatuur doormaakt, is het volgens spreker noodzakelijk zich te beperken tot de publikaties die in de U.S.S.R. zelf verschijnen. Uit terreinverkenningen blijkt dat sedert de dood van Stalin themata aan de orde komen die vroeger door de censoren onaanvaardbaar werden geacht.

Tevens komt aan het licht dat de hedendaagse Russische letterkunde sterk filosofisch georiënteerd is en voor Westerse smaak qua vorm uiterst traditioneel ; formele experimenten in de romankunst zoals deze in het westen voorkomen — nouveau roman o.a. — worden in de Sovjet-Unie als a-sociaal en irrelevant van de hand gewezen.

Verdere kenmerken van de Sovjet-literatuur :

1. Letterkunde is een zaak van en voor het volk. In de U.S.S.R. wordt veel meer gelezen door alle lagen van de bevolking dan in het Westen : een bus-chauffeur die tijdens de pauze achter zijn stuur verzen leest, is geen ongewoon feit. In tegenstelling tot het Westen is literatuur niet elitair.

2. Komt daarbij een literaire traditie die reeds in de negentiende eeuw bestond : elk letterkundig werk verschijnt eerst in een van de talrijke literaire tijdschriften — romans in afleveringen. Pas daarna kan een werk in boekvorm verschijnen. Dit is in hoge mate bepalend voor de toegankelijkheid tot de actuele letterkunde, omdat deze tijdschriften veel gelezen worden. « Nowyj Mir », « Oktjabr », « Joenostj » en « Literatoernaja Gazeta » zijn de belangrijkste literaire tijdschriften, die onderlinge verschillen vertonen inzake traditie, tendens en oriëntering van de censoren binnen de toelaatbare normen. Wat om ideologische redenen door één tijdschrift werd geweigerd, kan soms in een ander verschijnen. Dit verklaart gedeeltelijk waarom ondanks censuur een en ander toch kon worden gepubliceerd.

3. Tot slot nog even wijzen op de traditionele vijf-jaren-plan-literatuur, waarin figuren verheerlijkt worden die alleen denken aan hun werk, aan produktie, aan voorschriften van de partij. Deze naar onze smaak gore boeken zonder verbeelding bereiken altijd een belangrijk deel van het lezerspubliek.

Een eerste thema dat door « zoekende » auteurs aan de orde wordt gesteld is de kritiek op een maatschappij die in hoofdzaak op produktie van goederen is ingesteld. Een kritisch geluid dat zeer analoog is met dit van auteurs en jonge mensen in het Westen op hun verbruikmaatschappij.

Zo stellen zij, dat het doel van de revolutie (van '17) niet werd bereikt in een sovjet-maatschappij waarin de mens volledig ondergeschikt is aan produktienormen als een goed functionerend onderdeel in het produktieapparaat. Het nefaste gevolg is immers dat arbeidsprestatie en -produktie onverschilligheid en ongevoeligheid voor andere menselijke waarden in de hand werken. Het verhaal van Wladimir Tendrakow « Geluk leeft kort als een eendagsvlieg » geeft de aftakeling van de menselijke waardigheid en het atrofiëren van individuele gevoelens weer van een jong meisje dat in het produktieproces van een kolchose vermalen wordt. In de roman « De Mopperaarster » van Lidia Oboechowa probeert de held zich staande te houden door te protesteren : « Het persoonlijk leven van de mens is zijn eigen aangelegenheid. Geheel, zoals het is, met zijn gevoelens en zijn handelingen . . . Moeten we dan tegen onze gevoelens ingaan ? Moet de mens soms vergeten lief te hebben ? » Maar ook hij wordt opgeslorpt door het kollektief belang, zodat zijn « uniekheid » vernietigd wordt.

De Sovjet-opvoeding wordt vaak scherp op de korrel genomen in de hedendaagse literatuur. Opvoeding heeft jammer genoeg niet tot doel individuele aanleg en sensibilliteit te laten ontluiken, het kritisch denken bij jonge mensen te bevorderen of creativiteit een kans te geven. Prestatie, volgzaamheid — wie hoger staat, heeft gelijk — en plichtsbesef in het opvoedkundig systeem zijn een prefiguratie van toestanden in de Sovjet-maatschappij. Arkadii Adamows roman « De Groep » is in dit verband zeer belangrijk omdat de stelling wordt verdedigd dat gangbare pedagogische methodes op bepaalde punten ernstig tekortschieten.

Sjarow, auteur van het essay « De volwassenen en het land van de jeugd » wijst de gangbare Sovjet-opvoedkunde af omdat jonge mensen volgens de voorgeschreven steereotype normen gevormd worden door onderdrukking en beperking. Er wordt een veel te hoge prijs gesteld op volgzaamheid. Hij citeert uit een brief die leerlingen hem stuurden : « Men voedt ons niet op tot trotse rechtvaardige mensen, die in staat zijn zelfstandig te denken en verantwoording te dragen voor hun daden, maar tot bange konformisten, die onderdanig zijn en kleingeestig en niet zelfstandig kunnen denken ! . . . Wanneer we dan tenslotte zelf ouder zijn, zullen we het van onze kant waarschijnlijk evenmin kunnen verdragen dat ons onze onwetendheid, onze oneerlijkheid en onze rankuneuze neigingen ons worden verweten. » Sjarow verwijst in dit verband graag naar de pedagogische principes van Leo Tolstoj, omdat uitgerekend hij het belang van de vrijheid in de opvoeding zo sterk verdedigde.

De beschuldiging dat onderwijs en opvoeding jonge mensen bruikbaar maken voor de eisen van maatschappij en bedrijf in plaats van ze te vormen tot kritische creatieve mensen, wordt ook vaak in het Westen gehoord, waarbij het onderwijsbeleid soms heftig wordt aangevallen.

Vragen over de zin van het leven, het wezen van de mens, de vrijheid, over lijden, schuld en dood kunnen op dit moment aan de orde worden gesteld in literaire werken, zonder dat de censuur te drastisch optreedt. De jongste jaren is inderdaad een verschuiving waar te nemen in het spanningsgebied tussen literatuur en ideologie.

De zin van het leven wordt meer en meer gezocht in de mens zelf (antropologisch) dan wel daarbuiten in maatschappelijke en economische relaties. Voor ethische problemen wordt vaak gezocht naar antwoorden en oplossingen die buiten de partijdogmatiek liggen.

« De geofobie van Andrej Boetja » door Georgii Goelia wijst in deze richting. De geleerde Andrej Boetja komt onder de overweldigende indruk van de oneindigheid van het heelal; de traditionele wetenschappelijke verklaring kan hem niet voldoen. Hij stelt echter vast dat de maatschappij waarin hij leeft de zin voor deze dimensie verloren heeft. Maar die samenleving ziet hem niet voor vol aan: hij lijdt aan geofobie.

De beperkte duur van het menselijk bestaan vindt voor sommige auteurs geen voldoende verklaring in het materialisme. Er ontstaat opnieuw een eeuwigheidsbesef en in alle richtingen wordt gezocht naar nieuwe perspectieven om dit menselijk te kort te verklaren en eventueel aan te vullen.

In zijn inleiding betreurt Apotheker COORNAERT dat de V.V.A.-leden niet konden genieten van dezelfde voorrechten als de Leuvense studenten van Prof. Dr. LATHOUWERS, om onder zijn leiding door discussie en persoonlijke reflexie een inzicht te verwerven in de hedendaagse Sovjet-literatuur.

Prof. Dr. LATHOUWERS zou het noodgedwongen houden bij een luister-college. Ten zeerste tot zijn ongenoegen kon Apotheker COORNAERT achteraf vaststellen dat hij ongelijk kreeg: na de lezing ontstond een levendige discussie, waarbij op bepaalde punten van de uiteenzetting werd ingehaakt. Interessant was o.m. de vaststelling dat in de Westerse literatuur een sterke materialistische diesseitige tendens aanwezig is, waar de Sovjet-literatuur een zoeken naar transcendentie te bespeuren valt. Ondanks vele theoriën over « convergentie » tussen Oost en West, blijken verschillen te bestaan, die op het eerste gezicht paradoxaal lijken.

Op **vrijdag 12 maart 1971** te 20 u. 15 gaat in de Hallen, Doornikse weg, Kortrijk een paneelgesprek door over: « ABORTUS », dat zal worden gevolgd door discussie.

Hieraan werken mede dr. med. P. CARPENTIER, gynaecoloog te Antwerpen, Prof. L. DE CONINCK, professor in de biologie aan de Rijksuniversiteit te Gent en erevoorzitter van het Humanistisch Verbond, en Lic. H. Van de CAS-TEELE, professor aan het Groot Seminarie te Brugge. Het paneel zal onder de leiding staan van de moderator dr. med. A. VAN LERBERGHE.

Op **vrijdag 23 april** spreekt architect Jaak VIERIN over « Oudheidkundige vondsten te Kortrijk ».

Aan alle academici niet-leden :

Het bestuur van het Verbond der Vlaamse Academici afdeling Kortrijk, bestaande uit de Heren lic. germ. F. BALLEGEER, apotheker J. COORNAERT, dr. jur. L. MAEYENS, tandarts J. STICHELBOUW, dr. med. A. VAN LERBERGHE en lic. econ. C. Vlieghe, nodigt u uit toe te treden tot onze vereniging.

Het lidgeld voor het academiejaar 1971-1972 bedraagt 500 F of meer voor ere-leden, 300 F voor gewone leden en 100 F voor de echtgenote-bijlid. U kunt deze som overschrijven op de P.R. 186.78 van de Bank van Parijs en de Nederlanden te Kortrijk ten gunste van de bankrekening van het V.V.A. nr. 31562.

Rechtzetting :

In tegenstelling tot wat in een vorig nummer van Vivat Academia verscheen is te Kortrijk niemand voorzitter. Wel echter in de **gouw West-Vlaanderen**: voorzitter A. van LERBERGHE, ondervoorzitter G. MAEYAERT, sekretaris P. VEREENOGHE.

gouw west-vlaanderen

afdeling Oostende-Veurne-Diksmuide

21 juli 1970 — Felix De Boeck

Onze afdeling uit de kuststreek en de Westhoek begon haar jaarwerking eigenlijk al tijdens de zomervakantie. In juli 1970 liep in het Kursaal te Oostende een tentoonstelling over het werk van Felix DE BOECK. Deze retrospectieve was een organisatie van Vlaamse Klub Kust, en van die unieke kans om het oeuvre van die Vlaamse grootmeester van dichterbij te leren kennen en waarderen, maakte het V.V.A. gebruik om haar leden een rondgang aan te bieden doorheen de bloemlezing uit het werk van DE BOECK. Daarbij werden de bezoekers geleid door de deskundige uitleg en de vlotte commentaren van Jan GHEKIERE, een kenner van het werk en de persoonlijkheid van de meester.

30 september 1970 — Kleinkunstavond

De eerste avondbijeenkomst van het V.V.A. stond in het teken van de kleinkunst en het kabaret. StuPoTok (Studio voor poëzie- toneel- en kleinkunstspreiding) bracht ons « Een samenloop van omstandigheden » ten tonele, een programma met vlotte presentatie, vol schalkse humor en fijne teksten. Vooral Leen PERSYN (laureate Humorfestival '70 te Beringen en prijs voor de beste vertolking op het humorfestival '70 te Heist) kreeg van de aanwezigen een sterke appreciatie, terwijl zij in spel en optreden voortreffelijk werd bijgestaan door Piet BALFOORT, Norbert de JONGHE en Dany Van de WALLE. Alleszins een degelijk programma dat heel wat meer belangstelling verdiende dan de kleine schare aanwezigen. Zij die er bij waren, hebben het zich zeker niet beklagd en een betere datum had de avond tot een topsukses kunnen doen uitgroeien.

29 oktober 1970 — Reimond Van Dyck met « Beethoven »

De derde bijeenkomst van de afdeling was meteen de eerste te Diksmuide. Het stadje dat heet zo gastvrij te zijn, heeft haar faam werkelijk alle eer aangedaan. In de schaduw van de IJzertoren, die voor de gelegenheid speciaal verlicht was, werden wij verwelkomd door onze Westhoekvrienden, gul als hun polders, mild als hun vlakke weiden.

Reimond van DYCK, eerste producer bij B.R.T. Oost-Vlaanderen, bracht ons « De groei naar het licht » ten gehore. De titel, die op zichzelf niets verraadt van de lading die ze dekt, was de aankondiging van een Beethovenavond. Geen concert, geen loutere uiteenzetting, maar een wandeltocht doorheen het leven en het werk van de grote komponist. Aan de hand van zijn negen symfonieën werd een beeld opgehangen van de muzikale reus die Beethoven was en ook is gebleven.

Dat klassieke muziek niet per se zwaarwichtig en hoogdravend moet zijn, bewees de frisse, enthousiaste presentatie van de spreker.

De wijze waarop Reimond VAN DYCK zijn stof wist te brengen was zo overweldigend en zo begeistertend, dat heel wat trouwe leden het als de beste V.V.A.-activiteit uit ons driejarig bestaan kwoteerden.

26 november 1970 — Frans Verleyen

Na diksmuide kwam Veurne als gastheer aan de beurt. In de knusse St-Jansstudio gaf Frans VERLEYEN, journalist bij de « Standaard », ons zijn indrukken weer over het Kongoland, vandaag de dag, zoals hij het heeft ervaren, tijdens zijn recent bezoek, waar hij als journalist met de koning meereisde.

« Indrukken als journalist na de koninklijke reis in Kongo » was de titel, waarbij hij een beeld schetste van de Kongolezen in 1970, van hun ingesteldheid, van hun mentaliteit, van hun houding tegenover hun leiders, tegenover het leger, tegenover het buitenland.

De dikke mist was er oorzaak van dat heel wat leden nog vóór Veurne rechtsomkeer maakten, maar zij die wisten te volharden; zijn ongetwijfeld met een ander totaalbeeld naar huis gegaan dan de voorstelling die zij van onze vroegere kolonie plachten te hebben.

11 december 1970 — « Moderne Grafiek en Afrikaanse Kunst »

De eerste seizoenhelft werd besloten met een tentoonstelling over « Moderne grafiek en Afrikaanse kunst ». Het initiatief en de uitwerking waren van ons medelid, Piet BULTIAUW, die werd ingeleid door professor van EYNDE.

Hij schetste de zin en de levensechtheid van de uitgestalde werkjes, die artistiek gezien, bijzonder waardevol bleken.

Na de rondgang werd besloten met een « wijnproefreceptie », aangeboden door de firma « Wijnberg » uit Izegem, zodat ook hier het kunstvolle met het aangename kon worden verzoend.

Wat biedt het verdere programma ?

- **donderdag 28 januari**, te 20.30 uur, in de conferentiezaal van de luchthaven te Oostende: oud-minister Renaat Van ELSLANDE, over «Kultuur en Kontestatie».
- **vrijdag 5 maart**, te 20.30 u.: Rik MUSSCHOOT, psycholoog, over «Toekomstmogelijkheden van onze jeugd in een evoluerende maatschappij».
- **zaterdag 24 april**: Casino-Kursaal te Middelkerke: V.V.A.-Lentefeest.

gouw west-vlaanderen

afdeling Roeselare-Tielt-Izegem

Voor onze tweede bijeenkomst in dit winterseizoen op vrijdag 20 november werd dhr. J. de SPOT uitgenodigd, afgevaardigde beheerder van de Bank van Brussel, die handelde over « Leadership ». Hij werd ingeleid door dhr. Gaby D'HOOGHE, advocaat.

De Heer de SPOT wist allerhande anekdoten te vertellen uit zijn rijk gevulde loopbaan. Hij begon onze managers te vergelijken met de Amerikaanse, waarvan de loopbaan veel minder lineair is, en die gemakkelijk veranderen van bedrijf, waardoor vernieuwing, enthousiasme en produktiviteit worden gestimuleerd. Een goede leider wordt men geboren. Een grote intelligentie is niet noodzakelijk, maar berust op enkele kwaliteiten :

- steeds objectief de zaken benaderen zonder te denken aan eigen belang
- de mensen overreden vooral door eigen voorbeeld
- de moed hebben een beslissing te nemen
- een grote flexibiliteit bezitten in het aanpassingsvermogen
- de integriteit, en rechtschapenheid van de leider ten toon spreiden zodat men ten volle het vertrouwen geniet
- fouten kunnen aanvaarden van ondergeschikten, want de vergissing vormt de mens.

Na deze voordracht werd er nog even nagekaart in een gezellige sfeer.

Wij nodigen U tevens vriendelijk uit tot onze vierde ontmoeting, waar zal worden gesproken over de vraag: « Hoe staat het met « Brussel en de Vlamingen ? ». Dit vertelt U Dr. Jur. SZONDI, oud-schepen van Etterbeek, op vrijdag 19 februari 1971, te 20 u. 30 in het Vormingsinstituut, Oostnieuwkerkesteenweg 79, Roeselare.

VERSLAG VAN DE EERSTE REEKS ONTMOETINGEN VAN HET ACADEMISCH JAAR 1970-1971

Het academisch jaar 1970-1971 werd plechtig ingezet op 29 september. De prachtige vergaderzaal van de Kredietbank, waar deze opening plaats had, liep eivol. Voorzitter CARPENTIER hield een schitterende openingsrede. Het wrange noodlot had gewild dat bij het vermelden van de in de loop van vorig academisch jaar overleden leden, zijn eigen echtgenote moest herdenken. Hij deed dit zo eenvoudig, ontroerend en vol gevoel, dat heel de zaal ademloos meeleeft. Deze serene herdenking maakte een diepe en blijvende indruk op al wie het voorrecht genoot ze te mogen aanhoren. Maar, zoals Dr. CARPENTIER het zelf zegde, het leven gaat onverbiddeijk verder en zo moest hij dan de spreker inleiden die de academische rede zou houden.

Prof. Dr. Vaast LEYSEN sprak over « Het V.E.V. en de economische decentralisatie ». De titel zegt voldoende over de inhoud. Spreker belichtte de rol die het V.E.V., vanaf zijn stichting, in de decentralisatie gespeeld had en steeds bleef vervullen.

De temperatuur in de zaal was tot dergelijke ondraaglijke hoogte gestegen, dat iedereen, en niet het minst de spreker zelf, ondanks de algemene belangstelling voor het onderwerp, opgelucht was dat de receptie een aanvang nam en de dorst kon worden gelest.

De plechtige opening werd bijgewoond door Gouverneur KINSBERGEN, Rector DHANIS, Schepenen DELWAIDE en DERINE en talrijke andere vooraanstaanden. Alleszins een prachtige start.

De week daarop was het Rubenssalon te klein en moesten we naar « Helena Fourment » verhuizen, die ondanks haar weelderige omvang, de talrijk opgekomen toehoorders ook nauwelijks kon bergen. Prof. Dr. Karel van Isacker, reeds lang bekend als een historicus wiens voordrachten een waar genot voor oor en geest zijn, gaf zijn visie op « De Zaak Irma Laplasse ». Sinds Prof. Dr. van ISACKER het dossier heeft kunnen kopiëren en aandachtig ontleden, is hij meer dan ooit overtuigd van de onschuld van Irma Laplasse. Tevens zette hij, zeer gedetailleerd en scherp redenerend, uiteen dat zijns inziens, de toenmalige Krijgsauditeur niet alle middelen uitputte om de schuld te bewijzen. Ook het Krijgshof liet zich volgens de spreker te gemakkelijk van de schuld overtuigen. Wie zeker niet vrijuit gaat, is de toenmalige minister Paul STRUYE, die het treurig record van het hoogste aantal

executies op zijn naam heeft staan. De spreker werd ingeleid door ondervoorzitter V. PORTIER, die het debat, dat nadien volgde, met vaste hand binnen redelijke perken wist te houden.

Op 13 oktober volgde een zeer brave vergadering. E.P. Longinus de MUNTER, o.f.m., ingeleid door Dr. SCHUNZELAAR, nam ons mee naar « Jeruzalem, de Heilige Stad ». De niet meer zo jonge spreker ontpopte zich als een aangenaam causeur, met een milde kijk op mensen en dingen en dat tikje zelfspot dat het kenmerk is van verdraagzame geesten. Pater de MUNTER bleek een uitmuntend fotograaf, die er uitstekend in slaagde de typische atmosfeer van Jeruzalem in dia's weer te geven. Jammer is wel dat die stad, die een centrum van bezinning zou dienen te zijn, klaarblijkelijk ontaard is in een Scherpenheuvelse kermis, maar dan in het kwadraat.

Dit jaar word ter een nieuwe formule getest. Om de leden in de gelegenheid te stellen de aktualiteit op de voet te volgen, wordt er nu en dan een vrije vergadering ingelast. De eerste had plaats op 20 oktober. Een paneel, bestaande uit Heren POMA, CALEWAERT, de BONDT en van der ELST, besprak de weerslag van de gemeenteraadsverkiezingen op de grondwetsherziening. Na een korte inleiding door bestuurslid Hugo HERMANS, opende volksvertegenwoordiger Karel POMA het debat. Hij was, evenals trouwens alle andere sprekers, niet zeer optimistisch gestemd voor wat de grondwetsherziening betreft en zag enkel heil in wetgevende maatregelen, waardoor reeds heel wat zou kunnen worden verwezenlijkt. Senator de BONDT zag dezelfde oplossing. Overal waar de wet wijziging kan brengen zonder op grondwettelijk gebied te komen, moet er doorgewerkt worden.

Spreker dacht o.a. meer bepaald aan een kaderwet, die de economische decentralisatie mogelijk zou maken. Hij pleitte verder voor een realistische federalisering. Voor Brussel moest er een originele oplossing gevonden worden. Het lijkt er ondertussen wel op, dat deze uiterst originele oplossing thans gevonden werd!..

Volksvertegenwoordiger van der ELST uitte zijn diepe ongerustheid over de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen te Brussel en zag als grootste probleem de onmiddellijke beveiliging van Vlaams-Brabant. Brussel moet niet alleen op taalgebied begrensd worden, maar op elk, dus ook op economisch gebied. De taalwetten, die nu dode letter zijn, zouden streng toegepast moeten worden. Spreker zag niet in waarom de Vlaamse meerderheid in het parlement zou moeten prijsgegeven worden en verkoos de mislukking van de grondwetsherziening boven nieuwe toegevingen.

Senator W. CALEWAERT legde nadruk op de « haalbaarheid » in de politiek. De vier aanwezige Vlaamse parlementairen zouden zeker binnen korte tijd een ontwerp van

SABENA : BRUSSELS WORLD AIRLINES — VOELT U ER ZICH THUIS ? . . .

grondwetsherziening kunnen opstellen dat alle Vlamingen bevredigde maar er wonen in dit land ook nog Walen en Brusselaars. De spreker legde de nadruk op de mogelijkheden van artikel 3bis en wees op het reëel gevaar van de Franstalige Brusselse en Antwerpse pers, die stelselmatig de geesten vergiftigt. Voorlopig trad er een periode van bezinning in want konkreet doorwerken aan de grondwetsherziening leek thans niet doenbaar.

Al bij al was er een vrij grote eensgezindheid behalve op één cruciaal punt: is de grondwetsherziening nu bepaald nodig en moet die kost wat kost doorgedrukt worden? Een kort debat besloot deze zeer leerrijke avond, waar vier politici van uiteenlopende strekking op een hoog peil hun stellingen verdedigden.

Hoewel er in dit land zelfs tussen politiek en kunst soms bindingen bestaan, mogen we toch nog zeggen dat we een grote stap zetten, als we van de politiek terecht komen bij Frans van IMMERSEEL, glazenier, die ons op 27 oktober kwam onderhouden over de geschiedenis van het glasraam. De inleider, Dr. SCHUNZELAAR, was er zo op gebrand om ons met de spreker kennis te laten maken, dat hij niet eens de komst van Voorzitter CARPENTIER afwachtte en vol vuur begon, geestig en gevat, Frans van IMMERSEEL voor te stellen.

De glazenier zelf gaf dan een zeer uitvoerig historisch overzicht van zijn kunst. De uiteenzetting was werkelijk waard in boekvorm te worden uitgegeven. Hierna gaf een korte film een inzicht in de techniek van deze kunst. We konden al wel vermoeden dat er wat meer bij kwam kijken dan ruitjes kleuren en aan mekaar zetten, maar dat het zo moeilijk was hadden we niet durven vermoeden.

Het resultaat van dit vakmanschap, van deze grondige kennis van allerlei technische snufjes, van deze gerijpte ervaring en niet in laatste instantie, van dit begenadigd talent, zagen we ten slotte in schitterende dia's. De kunstenaar was volledig geslaagd in zijn opzet, de zon binnen te brengen, zelfs als ze buiten niet schijnt!

Een spreker die we voor het eerst in ons midden kregen, was Staatsminister Jos van EYNDE, hoofdredacteur van de « Volksgazet », die het op 3 november had over « Het concentratieverschijnsel in de pers ». Zij die dachten dat deze man enkel kon schelden en gal spuwen, werden uiterst aangenaam verrast door zijn klare uiteenzetting, zijn gevatte ironie en zijn ontwapenende humor. Na het economisch raderwerk van het persbedrijf uit de doeken gedaan te hebben, en met man en paard alle concentraties in binnen- en buitenland genoemd te hebben, wees hij op het gevaar dat te ver doorgedreven concentraties tot monopolies in de voorlichting zouden kunnen leiden, met alle gevaarlijke gevolgen vandien.

Het zou onbegonnen werk zijn, al ware het slechts samenvattend, de talrijke aspecten die werden aangesneden te vermelden. De talrijke vragen die nadien gesteld werden en die wonderlijk genoeg inderdaad verband hielden met het behandelde onderwerp, bewezen de belangstelling van het publiek. Voorzitter CARPENTIER, die de spreker had ingeleid, dankte hem na afloop in welgekozen be-
woordingen.

Hugo HERMANS stelde ons op 10 november Dr. Sylvain PLASSCHAERT voor, docent te Leuven en onderdirecteur van de Bank van Brussel. Deze sprak over « Het probleem van de muntontwaarding ». Voorzitter CARPENTIER had vooral de aandacht gevestigd op het groot aantal aanwezige geneesheren. Prof. PLASSCHAERT is één van die heldere, handige sprekers, die hun toehoorders in de waan brengen dat economie eigenlijk niet zo duister is. Zijn betoog was gemakkelijk te volgen, boeiend en systematisch en belichtte zeer scherp de onderlinge wisselwerking van de talrijke factoren die het inflatieverschijnsel kunnen beïnvloeden. Het ontging echter wel niemand dat achter deze zo duidelijke uiteenzetting een zeer diepgaande kennis schuilde.

Op 17 november hoorden wij over « Theater vandaag, voor en tegen » kunstkritikus Jan d'HAESE, die passend werd ingeleid door zijn vriend sinds lange jaren, onze onder-
voorzitter Jan Debeuckelaere. In deze spreker, die nooit een blad voor de mond neemt, verduiveld goed weet wat hij vertelt en niet aarzelt dit met krachttermen duidelijk te maken, leeft het onverwoestbaar optimisme, de taai vitaliteit en de schalkse olijkheid van een Uilenspiegel, maar ook de gave en eerlijke kunstzinnigheid, welke ontstaan van alle pseudo-effekten, de echte Vlaamse kunstenaars sinds eeuwen kenmerkt. Een belangrijk deel van zijn betoog onderstreepte terecht het feit, dat ook nu nog in Vlaanderen talrijke kunstenaars van internationaal formaat voorkomen, die echter door gebrek aan erkenning en door het huidige ongelukkige staatsbestel wel bijzonder slecht worden gediend.

Voor soepele geesten is een overgang van de kunst naar het dagelijks brood, of liever, naar het dagelijks vlees, een peulschilletje. Op 24 november leidde Mevrouw Dr. H. GALLAND-van DORMAEL, Prof. Dr. L. DEDEKEN in, die ons iets kwam leren over « Het standpunt van de verbruiker ten overstaan van de huidige vleesproductie en commercializatie ». De overigens zeer vriendelijke spreker was zo onheus de charmante inleidster op een kleine lapsus te wijzen; zij had « gasthuis » in plaats van « slachthuis » gezegd. Na korte tijd tuitten onze oren van de salmonella, de hormonen, de antibiotica, de lint- en andere wormen, de sulfieten en tutti quanti en kregen we een schuldcomplex toen we vernamen dat wij vele dieren tot een levenslang, — of levenskort? — dieronwaardig gevangenisleven veroordelen, alvorens ze met smaak te verorberen.

Om onze eetlust nog drastischer te beperken, kregen we een reeks dia's met prachtige wratten, tuberkels, verkleuringen, gezwellen, ontstekingshaarden en noem maar op! Dat wij na deze voordracht nog vlees durven eten, is een bewijs van onze spreekwoordelijke moed.

Op 1 december 1970 bleek uit de overweldigende opkomst, de uitgesproken belangstelling van onze leden voor zuiver wetenschappelijke onderwerpen en werkelijk, we kregen weer iets van de bovenste plank. Voorzitter CARPENTIER leidde zijn collega, Dr. R. DERAEMAEKER in, die op een briljante wijze de « Erfelijkheid bij de mens — toekomstperspektieven » behandelde.

Deze zeer complexe materie werd glashelder voorgebracht en we waren met eerbied vervuld voor mensen als Dr. DERAEMAEKER, die hun leven wijden aan dit ongetwijfeld uiterst moeizame maar toch zo dankbare onderzoek, waarvan een leek zich nauwelijks een voorstelling kan maken. De lang niet denkbeeldige mogelijkheid, dat de mens zal kunnen ingrijpen in de erfelijkheid, zal zeker zware problemen van ethische en juridische aard doen rijzen.

De interessante vragen en het aangepaste toemaatje van Dr. CARPENTIER, maakten deze avond volmaakt, ondanks het feit dat een jonge ober, in zijn neofietenijver, onbewust doch grondig, zijn uiterste best deed om én de spreker én de toehoorders te hinderen.

8 december stond in het teken van kolder en ontspanning. Sinterklaas, Zwarte Piet en diens aanminnige gade, Zwarte Lola, kwamen op bezoek. Dit driemanschap, — of, Marc Galle en Joos Florquin, moet het zijn: tweeman en één vrouwschap? en zijn de zintekens in deze zin (storende woordherhaling!!) korrekt gebruikt? — werd onmiddellijk gelaafd met een enorme fles whisky. Het was opvallend hoe matig dit goedje verbruikt werd. Is het mogelijk dat de omstandigheid, dat bij nader onderzoek de fles een merkwaardige theegeur verspreidde, aan deze abstinentie niet vreemd zou zijn?

Na een minzame inleiding van de goede Sint en een echtelijke ruzie tussen Zwarte Piet en dito Lola, welke laatste (Conscience!..) haar heil zocht op de schoot van haar echtgenoots blanke werkgever (weg met het neo-kolonialistisch neo-kapitalisme!), werden alle leden gebeden beurteling op hun knieën te zinken voor de milde heilige en werden ze, na het aanhoren van lovende of bestraffende woorden, met een stuk spekulooos wandelen gezonden.

Een sprankelende speech van Voorzitter CARPENTIER plaatste een orgelpunt achter deze welgeslaagde avond. Dappere dichters en acteurs die met zoveel brio voor het welslagen zorgden, verdienen alle lof. De Heer BOON deed Sinterklaas concurrentie aan, door lekkers aan de dames aan te bieden en sigaren aan de heren.

Er zijn schrijvers die geen sprekers zijn. Ik denk hier b.v. aan Walschap en deze bemerking doet niets af aan het respect dat ik voor hem als auteur heb. Dat deze tegenstelling geen regel hoeft te zijn, bewees Hubert LAMPO op 15 december 1970.

Zijn causerie, « Het magisch realisme », was een sprankelend, spetterend vuurwerk van taalvirtuositeit, boeiend en fascinerend van inhoud. LAMPO sprak voor de vuist, maar klaarblijkelijk mentaal degelijk voorbereid en het was bewonderenswaardig hoe hij, na zijsprongetjes en uitweidingen, telkens weer zonder moeite zijn draad wist op te nemen.

Of zijn theorie nopens de samenhang van de Middeleeuwse graalliteratuur, die haar oorsprong vindt in de grauwe voorhistorie (Stonehenge!), o.a. via de Griekse mythologie, met het moderne magisch-realisme al dan niet juist is, of nu dit genre dus over veel oudere adel-

brieven beschikt dan de vrij recente psycho-realistische roman, is wellicht niet de hoofdzaak. LAMPO doopte ons gedurende meer dan anderhalf uur, — en dat merkten we niet eens —, onder in een magisch-realistische sfeer waaruit we met tegenzin loskwamen. Een samenvatting van deze voordracht zou veel te lang uitvallen en zou trouwens de honderden facetten die de spreker belichtte, aanraakte, vermoedde of giste, toch niet volledig tot hun recht laten komen.

De inleiding van ondervoorzitter J. DEBEUCKELAERE, die beslagen « ten ijs » kwam en de vragen die ook nu weer, — hoe bestaat het? — het onderwerp eerbiedigden, zorgden samen met de onvergetelijke spreekbeurt dat het jaar 1970 op waardige wijze werd uitgeluid.

gouw antwerpen

---

afdeling Taxandria

V.V.A.-Taxandria heeft beslist wind in de zeilen. Na de overrompelende opkomst voor de voordracht van prof. WILDIERS in het Kulturcentrum « Reinaert » te Sint-Jobin-'t-Goor, besloot het bestuur dan ook wijselijk uit te zien naar een ruimer lokaal. Dit werd gevonden in het hotel « Withof » te Brasschaat-Polygoon.

Hier sprak dan op 6 november voor een aandachtig gehoor kunstcritikus Jan d'HAESE over « De huidige Kunstmarkt ». In een pittige uiteenzetting gaf spreker ons een diskrete kijk achter de zéér commerciële schermen van de kunsthandel. Dat kunst hier niet met een grote K wordt geschreven was ons vlug duidelijk.

Op 4 december was het lic. Siegfried van NUFFEL die de ruimtelijke ordening van Voor- en Noorderkempen besprak. Aan de hand van dia's toonde hij aan hoe onze natuur wordt verknoeid, zowel door partikulieren als door officiële instanties. Wettelijke regelingen zijn hier hoogst nodig!

Academici die nog wensen aan te sluiten kunnen zich wenden tot: V.V.A.-Taxandria, Brugstraat 152, Sint-Jobin-'t-Goor. De vergaderingen hebben plaats elke eerste vrijdag van de maand te 20 u. 30 in hotel « Withof » te Brasschaat-Polygoon.

afdeling Brussel

Meester W. Beernink, in een Noordnederlandse benadering van de huidige Vlaamse strijd

In samenwerking met de plaatselijke A.N.V.-afdeling en het Oud-K.S.C. en in aanwezigheid van een talrijk en aandachtig publiek waaronder ook vele dames, ging op 4 december II. de derde « winterse kontaktavond » van V.V.A.-Brussel door.

Voorzitter P. van NIEUWENHUYSEN maakte van de gelegenheid gebruik om dhr. Van GYSEGEM speciaal in de bloemen te zetten, dit ter gelegenheid van zijn sinds 35 jaar met overtuiging bekleedde functie van sekretaris der oudste afdeling (Brussel) van het Algemeen Nederlands Verbond.

Als gastspreker ontwikkelde meester W. BEERNINK, advocaat te Dordrecht, hoofdbestuurslid van het A.N.V. en tevens broer van de huidige Nederlandse minister van binnenlandse zaken, het thema: « Hoe zien wij, Noordnederlanders, de huidige Vlaamse strijd ».

De spreker wees er vooraf op dat het hem onmogelijk scheen om een volledig « doorsnee »-overzicht te geven van de op dit ogenblik in het Noorden heersende gesteldheid ten opzichte van de huidige Vlaamse strijd.

Meester BEERNINK zocht in een aantal zich nog bestendige mentaliteitsverschillen tussen Noord en Zuid een mogelijke verklaring voor de tegenwoordige schrijnende onverschilligheid der Noordnederlanders, in verband met de huidige Vlaamse problematiek.

Tijdens de eerste oorlogsjaren (1940) werd de Groot-Nederlandse gedachte en het wederzijds begrip dat tussen beide wereldoorlogen was gegroeid, een zeer harde slag toegebracht.

In die tijd kwam men immers in het Noorden tot het besef dat een aantal bewuste Vlamingen, gedurende de oorlogsjaren aan de verkeerde kant stonden. Hierdoor werd vooral gedurende de periode onmiddellijk na de tweede wereldoorlog de Vlaamse beweging zeer sterk in diskrediet gebracht in de ogen van menig Noordniederlander, die bezetting en « kollaboratie » op een heel andere manier had ondergaan, dan dit in Vlaanderen het geval was.

Een tweede faktor die, volgens spreker, tot voor enkele jaren nog zeer sterk elk behoorlijk contact tussen Nederland en Vlaanderen heeft in de weg gestaan is de in Noordnederland, vooral in Calvinistische kringen, stelselmatig onderhouden angst dat door samenwerking of gedeeltelijk integratie van Noord en Zuid, de in het Noorden heersende godsdienstvrijheid zou in het gedrang komen. De kerkvernieuwing en de eukumenische geest die echter sinds enkele tijd, zowel over de rooms-katholieke als over de protestants-christelijke kerken van

Nederland is vaardig geworden, schijnt op dit ogenblik een hoopvolle kentering in deze opvatting te hebben teweeg gebracht.

Mr. BEERNINK merkte terloops op dat een groot deel van Nederland, meer in het bijzonder het gebied ten noorden van de grote rivieren, door een partikularistisch mentaliteitsverschil met de rest van Nederland, volkomen levensvreemd is geworden aan het in de praktijk brengen van de nederlandstalige kulturele integratiegedachte.

Op het stuk van een aktuele herbeleving van de Noord-Zuid integratie-idee, pleitte spreker voor een veel nauwere samenwerking op het stuk van de informatie — bvb. door het streven naar een meer gecoördineerde Hilversum-B.R.T. berichtgeving — en op het gebied van politiek-ekonomische aangelegenheden in Beneluxverband. Op dit stuk dient tussen beide naties een beter overleg te worden gepropageerd, dat leiden moet naar een onderling op elkaar afgestemde buitenlandse politiek en tevens tot een veel ruimer opgevat gemeenschappelijk zeevaart-beleid, waarbij het geherstrukturerde havenpotentieel elkaars beider noden aanvullen moet, eerder dan dat de ene haven de andere zou in de weg staan.

Tenslotte wees mr. BEERNINK erop dat de jongeren, naar zijn persoonlijk gevoelen, door toedoen van een stijgend welvaartspeil, niet meer die geestdrift weten op te brengen, waarmee de ouderen de Vlaamsche Beweging steeds weer nieuwe impulsen hebben gegeven.

Hij houdt die jongeren voor, om, ook al zijn ze niet altijd eensgezind — het is steeds een weinig benijdenswaardig kenmerk van de Nederlanden geweest, dat men er altijd verdeeld moet optreden — er toch, desnoods in het raam van hun eigen problematiek, voor te zorgen dat het samengaan aller Nederlanden ooit zou worden verwezenlijkt. In een daaropvolgende rondvraag wees mr. F. VANDERELST, Volksunievoorzitter, erop, dat ter gelegenheid van een interparlementaire Benelux-vergadering door een aantal Vlaamse parlementairen uit alle partijen het initiatief genomen werd om samen met de Noordnederlandse collega's — in navolging van de « Francophonie » — een raad van nederlandssprekende parlementairen op te richten. Tot zijn groot ongenoegen heeft mr. VANDERELST echter moeten vaststellen dat er bij zijn Noordnederlandse collega's voor dit voorstel slechts zeer weinig begrip werd aan de dag gelegd.

In zijn antwoord zegde mr. BEERNINK hierop dat dit feit hem allermint verbaasde, het illustreert naar zijn zeggen slechts de vooringenomenheid vanwege de meeste Noordnederlandse politici tegenover al wat « Vlaams » is, en dus in hun ogen ipso facto niet kan worden beschouwd als « officieel » komend uit het buurland België.

Hierop repliceerde mr. VANDERELST met de bedanking dat, om tot een hechte band tussen Noord en Zuid te komen, de Vlamingen vooraf in hun dialoog met Noordnederlanders als gelijkwaardige gesprekpartners, afgevaardigden van een officieel representatief orgaan, moeten kunnen optreden.

Een orgaan dat, steeds volgens de Volksunievoorzitter, door de Noordnederlanders slechts als « officieel » kan worden aanvaard wanneer aan Vlaanderen, in het kader van de Belgische staat, de nodige bestuursrechtelijke autonomie wordt verleend zodat de Vlaamse gemeenschap als dusdanig naar buitenuit kan optreden.

Nog lang daarna werd in de bar over dit alles nagepraat.

Minister H. FAYAT over :

« De toekomst van het Nederlands te Brussel »

Dat de publieke belangstelling voor de « eerste vrijdag van de maand »-gespreksavonden van het V.V.A.-Brussel in steeds stijgende lijn verloopt, werd op 5 februari II. nogmaals, op overduidelijke wijze, bewezen. Meer dan honderd belangstellenden verdrongen zich op die avond in de grote tentoonstellingszaal van het « Alumni-huis », om er in een a-parlementaire sfeer te luisteren naar een uiteenzetting van minister van Buitenlandse Handel, Dr. H. FAYAT, over de toekomst van het Nederlands te Brussel.

Hierbij was de spreker, bewust of onbewust, afgeweken van het oorspronkelijk geplande thema: « De politieke toestand na de grondwetsherziening ». Een grondwetsherziening waarvan de heer minister in zijn inleiding wist te getuigen dat zij de uitdrukking moet zijn van datgene wat rechtstreeks uit de « toepassing » van de taalwetten van 1932-1935 is voortgevloeid: de wettelijke erkenning van de eigenheid der nederlandstalige en franstalige volksgemeenschappen.

Hoe wordt het « probleem Brussel » in deze grondwetsherziening geïntegreerd? Aan de hand van een historisch overzicht is het verfransingsproces, zoals het zich te Brussel en in de randgemeenten heeft voltrokken, trachtte Dr. H. FAYAT ons de belangrijke rol te schetsen, die de nederlandssprekenden te Brussel, in het kader van de nieuwe wetgeving, zal worden toebedeeld.

Terloops verwees de heer minister naar zijn tussenkomsten tijdens het Vlaams Socialistisch Kongres van 1937, waar hij voor het eerst de idee heeft weten te propageren om de taalgrens met de administratieve grenzen te laten samenvallen. Spreker wees er tevens op dat het slechts sinds 1963 is, dat men ernstig komaf heeft gemaakt met de vaststelling van een taalgrens, een fiktieve scheidingslijn, die, in het licht van de huidige taaltoestanden te Brussel, voor de nederlandstalige cultuur van vitaal belang is geworden.

Voorts onderstreepte spreker het belang van de begrenzing der taalgebieden. Men verdedigt een taalgebied vanaf zijn grenzen; zij zijn het die haar de nodige geslotenheid verstrekken ten opzichte van mogelijke doorsijpelingsinvloeden van buitenuit.

Deze notie: de grens als cultuurbeschermende faktor, werd in Wallonië zeer vlug en instinctief als iets vanzelfsprekend gevoeld. Ongelukkig heeft men hieraan in Vlaanderen veel te lang onvoldoende aandacht geschonken. Ten onrechte bleef men er, in een optiek van eerlijke verdraagzaamheid, te lang van mening dat er achter deze begrenzingsproblemen uiteraard geen bijbedoelingen schuilgingen. Een visie die de Vlamingen achteraf, bij de behandeling dezer problemen, in een onmogelijke positie heeft gebracht want ze stonden voor een ongelijke strijd.

In dit opzicht ziet minister FAYAT echter een gunstige kentering in het eendrachtig optreden van de Vlaamse opinie betreffende de problemen die enige tijd geleden gerezen zijn om en rond de eedafleggingen van sommige gemeenteraadsleden van Vlaamse gemeenten palend aan het Brussels hinterland. Hij beschouwt het als een hoopgevend feit dat, ook langs die kant, bij de nederlandssprekenden stilaan het bewustzijn blijft doordringen dat al wie zich in een taalgebied gaat vestigen, in zijn betrekkingen met de plaatselijke administratie ipso facto de taal van deze regio dient te gebruiken.

Tenslotte hing de heer FAYAT een eerder somber beeld op van de verfransing te Brussel, zoals ze zich sinds de omstrede talentellingen van 1930 en 1947 heeft voltrokken.

Wat vertegenwoordigt de Vlaamse aanwezigheid momenteel nog in de Brusselse agglomeratie? Op te merken valt dat de regressieve tendenzen, die uit de resultaten van beide talentellingen konden worden afgeleid, zeker niet afgenomen zijn, integendeel. Voortgaande op een aantal prognosen, steunend o.m. op de bevolking der lagere scholen, mag men in het ongunstigste geval veronderstellen dat de Vlaamse aanwezigheid te Brussel tot 15 t.h. is herleid.

Dit is in feite een zeer gering percentage, wanneer men bedenkt dat Brussel een even groot aantal vreemdelingen in zijn bevolking telt.

De oorzaken die aan de basis liggen van deze verfransing zijn steeds volgens de heer minister van verschillende aard.

Zo vernoemde hij de stelselmatige verfransing van de plaatselijke besturen sinds 1932. De administratieve twee-

JUMBO - JETS JUMBO VERLIESCIJFERS ABLATA SABENA TOLLITUR EFFECTUS

taligheid die door de taalwetten werd ingevoerd bestond in feite slechts van buitenuit. Eens de stukken het loket voorbij waren, werden zij op taalgebied behandeld voortgaande op het persoonlijk beslissingsrecht van de ambtenaar, zodanig dat zeer vlug het ganse gewicht van de administratie ten dienste stond van de verfransing.

Daarbij komt nog de verfransing langs het onderwijs, dat zich vooral voltrok langs een onnauwkeurigheid van de toenmalige wettekst. Waar nu algemeen aangenomen wordt dat de voertaal van het kind de huistaal is, bepaalde de taalwet op het onderwijs van 1932, dat de voertaal van het kind zijn gebruikelijke taal moest zijn.

Gebruikelijke taal, die onder invloed van de franstalige omgeving waarin het kind zich placht te bewegen, zeer gemakkelijk van het Nederlands in het Frans kon overgaan.

Een zeer voorname faktor in het verfransingsproces was daarbij het totaal gemis aan nederlandstalige peuter- en kleutertuinen, dat zich nu nog steeds in de Brusselse agglomeratie laat gevoelen.

Het voorschools onderricht, dat niet rekenen kon op de bescherming van de wet op het taalgebruik in het onderwijs, maakte het mogelijk dat het kind zeer vlug, op grond van zijn gebruikelijke taal, nl. de taal uit de kinderkribbe, werd verfranst.

Een sanering van deze onderwijssektor te Brussel dringt zich dan ook op. Het is immers van vitaal belang voor

de Vlamingen te Brussel dat, op het moment (1.9.1971) waarop de taalverklaring en de taalinspektie te Brussel zal worden afgeschaft, de agglomeratie wordt uitgerust met een oordeelkundige inplanting van nederlandstalige peuter- en kleutertuinen.

Spreker besloot met de bedenking dat daar waar de Vlaamse achteruitgang zich te Brussel, op pijnlijke wijze, vooral op de lagere klassen van de maatschappij heeft toegespitst, de nederlandstalige sterk Vlaamsvoelende elite zeer weinig onder de verfransingsdruk heeft geleden.

Hierin ziet minister FAYAT een ernstige hoop voor de toekomst. Indien de Vlaamse intellectueel te Brussel een eigen Vlaams leven op alle terreinen weet op te bouwen, dan groeit hieruit, in de schoot van het op te richten agglomeratie-college, een uitgesproken Vlaamse politieke macht. Zodat door een autonoom optreden van de Vlaamse bevolking, in dit college, een nederlandstalige eigenheid te Brussel zal kunnen worden gereëvalueerd.

Na deze uiteenzetting volgde een debat, waarop o.m. prof. B. van VLIERDEN, voorzitter A.N.V.-Brussel, meester Jaak van WAEQ en prof. dr. Theo LUYCKX het woord namen om de spreker op een aantal punten van zijn betoog om nadere toelichting te verzoeken, en er tevens hun eigen visie op weer te geven.

drs. sc. Leo DEKLEERMAEKER
sekretaris V.V.A.-Brussel

Meer dan 5000 frank gestolen !!

De nieuwe briefjes van 5.000 Belgische frank komen geleidelijk in omloop en illustreren treffend hoe in dit land tegenover het Vlaamse erfpatrimonium aan cultuur en naamroof wordt gedaan.

De fraaiste kant waarop alleen frans voorkomt, vertoont een artistiek portret, gemaakt naar een oude ets, waaronder een naam prijkt die geschiedkundig onbestaande is: « André Vésale ».

Andries van Wesele ofte Andreas Vesalius, zoals hij zijn geschriften ondertekende, was de geniale Vlaming, die in het monumentaal werk: « de humani corporis fabrica libri septem » opgedragen aan Keizer Karel en in het

latijn uitgegeven te Bazel in 1564, de grondslag van de anatomie van de mens en dus van de moderne geneeskunde heeft gelegd. Hij leefde lang voor België bestond, maar wordt nu als « savant belge » in de wacht gesleept.

Men had te Brussel tenminste zo eerlijk kunnen zijn hem aan de **nederlandstalige** kant van het bankbriefje te plaatsen en zo waarheidsgetrouw zijn **juiste** naam te vermelden.

Het feit wordt door ons gaarne aan de aandacht aanbevolen van de Heer Minister van de Nederlandse Cultuur, aan de Kultuurraad voor Vlaanderen, aan de Heer Fernand Collin en aan Professor Dr. Elaut.

Aan de Vlaamse strijdorganisaties vragen we of ze geen actie kunnen voeren om deze briefjes door onze Vlaamse mensen te doen weigeren.

Red.

Personalia

OVERLIJDENSBERICHTEN

Jan Bonquet, ingenieur, overleden te Antwerpen.

Victoria Schurmans, Wwe J. Hendricx, geb. te Leuven 24.12.88, overleden te Sint-Truiden 5.12.70, moeder van de heer ir. Frans Hendrickx, sekretaris van Afd. Limburg.

Marcel Dieryck, dr. med., geb. te Ieper 6.12.09, overleden te St-Andries 25.12.1970, vader van ons lid dr. Jan Dieryck.

Richard Callens, geb. te Kortrijk 31.7.81, overleden te Kortrijk op 25.12.70, vader van ons lid Luc Callens, dr. med. te Kortrijk.

Frederika Cecilia De Hoef, Wwe F.L. Weyns, geb. te Heist-op-den-Berg 1.8.83, overleden op 31.12.70 te Hallaar bij Heist-op-den-Berg, moeder van ons lid Jozef Weyns, konservator van het Museum te Bokrijk.

HUWELIJKEN

Karliën Danneels en Raf Vandeputte, Lic. psychologie, nu gevestigd te Tielt, op 26.12.70.

Monique Hoorelbeke, apoteker en Robrecht Sarrazijn, te Zwevezele.

GEBOORTEN

Bregt, zoon van Gretchen en Leo Henkens, te Tessenderlo, op 21.10.70.

Johan, zoon van tandarts en Mevrouw Herbots-De Coster, te Sint-Amands-aan-de-Schelde, op 1.12.70.

Pieterjan, zoon van drs. Hugo Hermans, lid Centrale Raad en Frieda Lepée te Antwerpen op 25.1.71.

Visceraal reflex . .

Enkele academici, uiteraard niet gevormd in geneeskundige of biologische wetenschappen, vonden de spreuk aan de voet van het vorige titelblad geleerd en onbegrijpelijk. Ze is niets anders dan een parafrase op de bedenking van de Heer SIMONET, die de F.D.F.-overwinning te Brussel « un réflexe viscéral . . » noemde. In de humaniora hebben we geleerd, dat « viscera » (onz. meerv.)

« ingewanden » betekent. De F.D.F.-overwinning was dus volgens de Heer SIMONET een ingewandrefleks . . Eufemistisch zou men kunnen zeggen een « oprisping . . ». Maar aangezien viscera **alle** ingewanden kan aanduiden, is het niet uitgesloten dat de zeer hoogstaande U.L.B.-rektor dubbelzinnige bedoelingen had.

Wat er ook van weze, dergelijke reflexen zijn bij de Vlamingen helaas zeldzaam. Ze hebben een veel te stevig en stabiel stel ingewanden, dat hun toelaat **alles** te slikken en nog te verteren ook! . .

Red.

« DIT IS DE TIJD ! »

34e VLAAMS NATIONAAL ZANGFEEST

ZONDAG 23 MEI TE 14.30 UUR
IN HET SPORTPALEIS TE ANTWERPEN

HET V.V.A. MAG NIET ONTBREKEN !

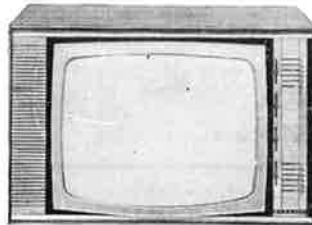
A.N.Z. Hoofdsekretariaat : Oudaan 22-24, 2000 ANTWERPEN
Postrekening 936.36 Tel. 03/33.02.34 Kredietbank : 11.661

Aanbevolen voor :
KREDIET
BELEGGINGEN
SPAAR- EN VOORZORGSTELSEL

n.v. SPAARCENTRALE

Voorzitter : E.F. BRIEVEN
Private Spaarkas
Gesticht in 1917
H. Jasparlaan 113 – 1060 Brussel

De Colorstar
is een kleuren-tv
die zowel PAL- als SECAM-
als alle europese
zwart-wit programma's
ontvangt. Prijs: 44.500 fr.

BARCO

Th. Sevenslaan 106   8500 Kortrijk

J. VAN BREDA & CO

uw vertrouwen waard!

bank — verzekeringskantoor — fiduciaire

Wij maken werkelijkheid van zijn verbeelding.

BEKAERT

N.V. BEKAERT S.A. Zwevegem. België.

Eerste Europese producent en tweede wereld-
producent van staaldraad en staaldraadprodukten

Eerste nationale producent van matrassen
en meubilair. Technisch adviseur, bouwer van
machines en van bedrijfsklare fabrieken.

- 15.000 medewerkers in 31 fabrieken
en 14 landen.

- 9 eigen verkoopkantoren en 148
agenturen verspreid over de 5
continenten.

- 1.000.000 ton staaldraad
en staaldraadprodukten
per jaar.

VAN MAANEN, OGIJYV@MATHER

Geen beleggingszorgen :

BELEGGINGSFONDSEN

Voor uw spaargelden bekomt U,
benevens een deskundig beheer, de
zo noodzakelijke beleggings spreiding,
die normaal slechts mogelijk is
voor een miljoenenportefeuille.

Vraag inlichtingen aan de **KREDIETBANK**
Eén van haar beleggingsfondsen zal U zeker interesseren.

